

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Úpadek fyzických osob se zaměřením na společné oddlužení manželů

Bankruptcy of Physical Persons with Focus on Deleveraging Husbands Debt

Student: Lenka Krasulová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Damian Czudek

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lenka Krasulová**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208T011 Ekonomika a právo v podnikání**
Téma: **Úpadek fyzických osob se zaměřením na společné oddlužení manželů**
Bankruptcy of Physical Persons with Focus on Deleveraging Husbands Debt

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Insolvenční řízení a společné jmění manželů
3. Proces oddlužení
4. Řešení oddlužení manželů v praxi
5. Analýza předmětné judikatury
6. Závěr.

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOZÁK, Jan et al. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadečném řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 1246 s. ISBN 978-80-7357-243-3.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, 440 s. ISBN 978-807-2018-628.

RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Damian Czudek**

Datum zadání:

Datum odevzdání:

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

"Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury."

V Ostravě dne...23. 4. 2014...

.....Krasulová.....

Lenka Krasulová

Obsah

1. Úvod.....	6
1.1. História úpadkového práva v českej legislatíve	8
2. Zadlženosť českých rodín	11
2.1. Podstata zadlženosti českých rodín	12
2.3. Význam spotrebiteľských úverov v zadlženosti českých domácností	13
2.3.1. Rebríček najkurióznějších pôžičkou v českém PROFÍ CREDITE za rok 2013	13
3. Insolvenčné konanie a spoločné imanie manželov	15
3.1. Právne zaradenie insolvenčného konania.....	15
3.2. Cieľ insolvenčného konania	16
3.3. Význam insolvenčného procesu v nadväznosti na spoločné oddĺženie manželov.....	16
3.4. Výhody spoločného oddĺženia manželov.....	16
3.5. Nevýhody spoločného oddĺženia manželov”	17
3.6. Praktický význam osobného bankrotu manželov	17
3.6.1. Využitie osobného bankrotu len jedným z manželov	19
3.6.2. Využitie osobného bankrotu manželmi.....	19
3.7. Insolvenčný návrh spojený s návrhom na oddĺženie manželov	19
3.8. Ustanovenie insolvenčného správcu s prehľadom činností súvisiacich s problematikou oddĺženia manželov.....	21
3.8.1. Prehľad činností insolvenčného správcu v priebehu spoločného oddĺženia manželov..	22
3.9. Spoločné imanie manželov vo vzťahu k spoločnému oddĺženiu manželov.....	22
3.9.1. Spoločné imanie manželov obecné	23
3.10. Vznik spoločného imania manželov vo vzťahu k spoločnému oddĺženiu manželov	25
3.10.1. Obsah spoločného imania manželov	26
3.10.2. Zánik spoločného imania manželov	26
3.10.3. Vysporiadanie spoločného imania manželov	29
3.11. Režimy spoločného imania manželov podľa nového Občianskeho zákonníka	30
3.11.1. Zákonný režim spoločného imania manželov	31

3.11.2. Zmluvný režim spoločného imania manželov	32
3.11.3. Režim spoločného imania manželov založený na rozhodnutí súdu	33
3.11.4. Zaistený veriteľ	34
4. Proces spoločného oddlženia manželov	35
4.1. Náležitosti návrhu na povolenie oddlženia manželov	36
4.1.1. Oprava a doplnenie návrhu na povolenie oddlženia	38
4.1.2. Zamietnutie návrhu na povolení oddlženia manželov	39
4.1.3. Späť vzatie návrhu na povolenie spoločného oddlženia manželov	40
4.2. Rozhodnutie o návrhu na povolenie spoločného oddlženia manželov	40
4.2.1. Zamietnutie návrhu na povolenie spoločného oddlženia manželov	40
4.3.3. Rozhodnutie o povolení spoločného oddlženia manželov	41
4.3. Spôsoby spoločného oddlženia manželov	42
4.3.1. Spoločné oddlženie manželov formou speňažením majetkovej podstaty	42
4.3.2. Spoločné oddlženie manželov formou plnenia splátkového kalendára	43
4.4. Prijatie spôsobu oddlženia	45
4.5. Rozhodnutie o schválení spoločného oddlženia manželov	45
4.6. Skončenie insolvenčného konania v rámci spoločného oddlženia manželov	46
4.7. Oslobodenie dlžníka od zostatku dlhov	47
5. Riešenie oddlženia manželov v praxi	48
5.1. Modelová situácia spoločného oddlženia manželov	48
5.1.1. Vznik osobného bankrotu a následný dopyt po spoločnom oddlžení manželov	49
5.1.3. Aplikácia spoločné oddlženie manželov formou splátkového kalendára v praxi	56
6. Analýza predmetnej judikatúry	61
6.1. Rozdielne spôsoby riešenia spoločného oddlženia manželov v rozhodovacej praxi Českého súdnictva do 30.12.2013	61
6.1.1. Uznesenie, ktoré hovorí v prospech spoločného oddlženia manželov, ktoré je vydané na základe žiadosti manželov v insolvenčnom návrhu so spoločným návrhom na oddlženie	62
6.1.2. Uznesenie, na základe ktorého vzniká čiastočne spoločné oddlženie manželov,	65

6.1.3. Uznesenie súdu, ktoré i napriek spoločnej žiadosti manželov zamietlo žiadosť o spoločné oddĺženie manželov. V tomto rozhodnutí súd preferoval riešení úpadku formou oddĺženia u každého z manželov oddelene.	67
6.1.4. Rozhodnutie o spoločnom oddĺžení manželov z moci súdu	68
6.2. Prípustné varianty podania spoločného oddĺženia manželov od <i>1.1.2014</i>	69
6.2.1. Aplikácia novely insolvenčného zákona v praxi.....	70
8. Záver.....	72
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	74
Zoznam príloh	80

1. Úvod

Moja diplomová práca, ktorá nesie názov „Úpadok fyzických osôb so zameraním na spoločné oddlženie manželov“, ktoré je v súčasnosti podľa mňa veľmi aktuálnou problematikou, pretože v dnešnej hektickej dobe, ktorá je zmietaná ekonomickými krízami, nezamestnanosťou a často taktiež nepochopiteľnou politikou štátu sa dá povedať, že trpí pod náporom nezvládnuteľných dlhov skoro celý svet. Jedná sa tu o štáty, banky ale i obyčajných ľudí. Rovnako ako všade inde vo svete, sa i u nás v rámci veľkej zadlženosti občanov využíva osobný bankrot. Oddlženie, ktoré je vykonávané touto formou má množstvo podmienok. Zvyčajne ide o jedinú možnosť ako sa dá legálne zbaviť dlhov. Najčastejšími prípadmi oddlženia sú fyzické osoby. Po väčšinou ide o ľudí, ktorí sa dostali do neovládateľnej finančnej situácie nesplácaním záväzkov vo svojom osobnom živote. V poslednom období patrí medzi často využívanú formu insolvenčie inštitút oddlženia fyzických osôb v súvislosti k celej domácnosti, inak povedané spoločné oddlženia manželov.

Cieľom mojej diplomovej práce je zrovnanie pomocou komparatívnej metódy starej a novej právnej úpravy zákona č. 182/2006 Zb., o úpadku a spôsoboch jeho riešenia, ktorá vstúpila v platnosť 1.1.2014. Zrovnanie je jednou zo základných metód hodnotenia, na základe ktorého môžeme metódu využiť pri získavaní a spracovaní poznatkov. Táto metóda je v diplomovej práci začlenená tam, kde je možné vziať do úvahy obdobné riešenia, ktoré prebehli v skúmaných a príbuzných oblastiach. V práci sa budem snažiť dokázať, pozitívny vplyv príslušnej novely na inštitút oddlženia v súvislosti a existenciou manželského zväzku.

Napriek vyššie uvedeným zmenám v českej legislatíve je treba podotknúť, že spoločné oddlženie manželov nie je kompletne riešené v Insolvenčnom zákone, ku ktorému je tento právny akt smerovaný, ale v judikatúre a rozhodovacej praxi súdov.

Chcem poukázať na praktickom príklade aké nesporné ekonomické výhody prináša nová legislatíva v priebehu celého insolvenčného procesu spoločného oddlženia manželov. Táto práca je zameraná na komplexné riešenie insolvenčného konania v súvislosti vo vzťahu k spoločnému imaniu manželov. V ďalších častiach sa budem venovať procesu a následnému riešeniu oddlženia manželov v praxi.

Dalo by sa povedať, že v minulosti zákonodarcovia na oddlženie manželov v

Insolvenčnom zákone úplne zabudli. V pôvodnom prvotnom znení Insolvenčného zákona, môžeme nájsť len jedinú zmienku ohľadne oddĺženia manželov v rámci právnej úpravy v ustanovení § 392 ods. 3 Insolvenčného zákona, v ktorom sa uvádza, že Insolvenčný návrh musí byť podpísaný i zo strany dlžníkovho manžela, ktorý ďalej musí uviesť, že s povolením oddĺženia súhlasí.¹ Toto neplatí, v prípade, že oddĺžením nemôže byť dotknutý majetok z nevysporiadaného spoločného imania manželov, rozsah vyživovacích povinností dlžníka voči jeho manželovi a nezaopatreným deťom, alebo rozsah vyživovacích povinností dlžníkovho manžela. S určitosťou je ťažko povedať, či absencia právnej úpravy oddĺženia manželov v insolvenčnom zákone bola zo strany zákonodarcov úmyslom alebo nedbalosťou.²

Napriek tomu, že oblasť insolventie sa v takej podobe aká je nám dnes známa objavuje už nejaký ten rok, stále sú znateľné rozdiely vo spôsoboch riešenia úpadku manželov v jednotlivých súdnych rozhodnutiach. Často krát sa stáva, že súd v Ostrave rozhodne úplne inak než súd v Prahe či v Plzni. Ešte stále môžeme povedať, že oblasť insolventie, špeciálne časť venovaná oddĺženiu manželov, je relatívnou novinkou pre českú legislatívu. Vďaka tomu ešte stále nemôžeme s určitosťou povedať, ktoré rozhodnutie súdu je správnejšie ku konkrétnemu typu oddĺženia manželov.

Všetky informácie, ktoré sú použité v tejto diplomovej práci sú čerpané z odbornej literatúry, zákonnej legislatívy, uznesení českých súdov a taktiež z poznatkov z internetu.

¹KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

²LOPATA, Petr. *Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona*. Brno, 2013. Rigorózní práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

1.1. História úpadkového práva v českej legislatíve

Pod pojmom insolvenčné konanie rozumieme všetky zvláštne súdne procesy, ktorých predmetom je prerokúvanie úpadku a jeho dôsledkov. Priebeh úpadku nebol vždy označovaný rovnako. Môžeme nájsť všelijaké názvy v právnych prepisoch v závislosti na daných obdobiach výskytu. Okrem označenia insolvenčné konanie býva často krát využívaný i pojem konkurzné, vyrovnávajúce prípadne kolektívne konanie. Aby tento proces mohol byť označovaný ako insolvenčný, je nutné aby boli splnené určité charakteristické, špecifické znaky, medzi ktoré patrí najmä väčší počet veriteľov, zásadne musí byť uplatnené pomerné uspokojenie pohľadávok, a súčasne musia byť aplikované vyrovnané právne možnosti veriteľov. V prípade, že jeden z týchto znakov chýba, nemôžeme už hovoriť o insolvenčnom konaní. Platí to v prípade, že existujú určité podobnosti pripomínajúce insolvenčné konanie, ako napríklad pri univerzálnej exekúcií.³

Tak ako v minulosti tak i dnes je ekonomický a obchodný život hnacím motorom ekonomiky. Už v minulosti dochádzalo k situáciám, kedy dlžník nebol schopný splácať svoje záväzky. V takých chvíľach nastupovala do praxe zákonná úprava, ktorá mala za úlohu eliminovať všetky negatívne javy dlžníkov. Už v roku 1781 bol prijatý „Obecný konkurzní řád josefínský“. Práve od 18-tého storočia dochádzalo na českom území k vývoju konkurzného práva. Tento rozvoj pokračoval pomocou konkurzného poriadku z roku 1868 cez konkurzné nariadenie z roku 1914, až po zákon č. 64 zo dňa 27.3.1931, ktorým sa vydávajú poriadky konkurzné, vyrovnávajúce a odporcovské. Tento zákon priniesol odstránenie právneho dualizmu, keďže na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi platil do tej doby stále⁴ konkurzný zákon uhorský.

Dá sa povedať, že sa tu hovoríme o prvej ucelenej právnej úprave, ktorá je na svoju dobu veľmi moderná. Našli by sme v nej niekoľko inštitútov, ktoré existujú i dnes v Insolvenčnom zákone. V tejto právnej úprave môžeme pozorovať výrazný vývoj postavenia konkurzného komisára. Na základe tejto právnej úpravy boli konkurznému komisárovi do rúk zverené niektoré právomoci, ktoré do tej doby prináležali len sudcom. Taktiež tu bol kladený mnoho

³ZOULÍK, František. Vývoj insolvenčních řízení. *Pojem a původ insolvenčního práva*[online]. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009 [cit. 2014-04-01]. Meritum (Wolters Kluwer Česká republika). Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvencnich-řízení/>

⁴HOLEČEK, Jakub. *Postavení finančních institucí v novém zákoně v kontextu úpravy komunitárního práva*. 1. vyd. Praha : Linde, 2009, 249s. ISBN 978-80-7201-773-7

väčší dôraz na zistenie skutočného hospodárskeho stavu dlžníka, z ktorého následne vychádzal plán vyrovnaní, ktorý odpovedal skutočným možnostiam dlžníka. Súčasne došlo vďaka tejto právnej úprave k sprísneniu pravidiel pre vyrovnávací konanie. Tento proces nebol umožnený dlžníkom, ktorí si na základe vtedajších noriem a pravidiel chovania nezaslúžili výhody tohto konkurzného konania.⁵

Za nie veľmi slávne obdobie insolvenčného práva považujeme obdobie po roku 1948, kedy nastal značný útlm a zastavenie vývoja tohto práva. Spomínaný útlm nastal po zrušení zákona z roku 1931, ktorý upravoval insolvenčnú problematiku a následne bol nahradený zákonom č. 142/1950 Zb., nový občiansko-súdny poriadok, ktorý v § 570-605 zavádzal exekučnú likvidáciu. Pravdou je, že vzhľadom k ekonomickým pomeroch v danej dobe nebol vyvíjaný tlak na prijatie uspokojivej právnej úpravy konkurzu, čo bolo neskôr doložené prijatím občiansko-súdneho poriadku z roku 1963, kde by sme našli v § 352- 354 jediná právnu úpravu úpadkového práva v Českej republike.

Dramatický rozvoj nastal začiatkom 90.rokov, kedy došlo k zaceleniu legislatívnej medzery v oblasti insolvenčného práva v rámci celého Československa. Bol prijatý zákon č. 328/1991 Zb., o konkurze a vyrovnaní. Problém nastal vo chvíli keď si zákonodarcovia uvedomili, že nemajú prakticky žiadne základy, na ktorých by mohli postaviť nový zákon o konkurze a vyrovnaní. Bohužiaľ si zákonodarcia našiel oporu v prvorepublikovom zákone z roku 1931, čo sa v nasledujúcich rokoch ukázalo ako pomerne nešťastná voľba. Myšlienkovo staromódny zákon o konkurze a vyrovnaní nedával možnosť rýchleho a predovšetkým účinného prerokúvania konkurzov s väčším počtom veriteľov a taktiež tento zákon nebol schopný efektívne riešiť úpadok nepodnikateľov, ktorí sa zadlžili s rozvojom spotrebiteľských úverov.⁶

Za snáď najväčší úspech v rámci insolvenčného práva v Českej republike môžeme považovať obdobie od roku 2008, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 182/2006 Zb., o úpadku a spôsoboch jeho riešenia, inak nazývaný Insolvenčný zákon. Napriek rozsiahlej judikatúre oboch Vrchných súdov a Najvyššieho súdu k výkladu tohto zákona môžeme povedať, že i táto právna úprava je plná nedostatkov.

⁵HOLEČEK, Jakub. *Postavení finančních institucí v novém zákoně v kontextu úpravy komunitárního práva*. 1. vyd. Praha : Linde, 2009, 249s. ISBN 978-80-7201-773-7

⁶KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL. *Insolvenční právo, aneb, Osobní bankroty začínají*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008, 298 s. ISBN 978-808-7001-103.

Nový Insolvenčný zákon priniesol so sebou komplexnejšiu úpravu úpadkového práva oproti predchádzajúcej úprave v zákone č. 328/91 Zb., o konkurze a vyrovnaní. Insolvenčný zákon mal za úlohu reagovať na zmenené ekonomické potreby spoločnosti, ktoré zastaraly zákon o konkurze a vyrovnaní nemohol dôkladne postihovať. Tento nový zákon priniesol podstatne väčšie možnosti pre sanačné riešenie úpadku formou reorganizácie a oddĺženia.⁷

Spomínané nedostatky sa v súčasnosti pokúša riešiť novela Insolvenčného zákona, ktorá nabila účinnosť od 1.1. 2014. Bohužiaľ pre objektívne zhodnotenie tejto novely ubehol ešte len veľmi krátky čas, a teda v tomto období nie je možné poskytnúť detailný obraz ohľadne dopadov tejto novely v praxi.

⁷BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN* [online]. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

2. Zadlženost' českých rodín

V rámci mojej diplomovej práce sa primárne zaoberám novou právnou úpravou Insolvenčného zákona, najmä v súvislosti na úpadok fyzických osôb so zameraním na spoločné oddlženie manželov, no neodmysliteľne s danou problematikou úzko súvisí ekonomická oblasť zadlženosti českých rodín.

Zadlženost' českých rodín sa v súčasnosti šplhajú do astronomických výšin. V máji roku 2013 dlhoval priemerný obyvateľ Českej republiky 111.663,-Kč. Celkový dlh domácnosti už vtedy presiahol hranicu 1,173 bilióna korún českých, čo predstavuje čiastku vyššiu, než je ročný rozpočet celej Českej republiky⁸

Súčasná miera zadlženosti vypovedá o nízkej úrovni úspor českých domácností. Príjmy domácností sú v súčasnosti taktiež ohrozované, obzvlášť v niektorých regiónoch, rastúcou nezamestnanosťou, ktorá je daná v súvislosti s ekonomickou recesiou, ktorá je priamym dopadom na hospodársku krízu.⁹

Jedným z hlavných problémov rodín je nízka finančná gramotnosť. Zatiaľ čo banky si každého záujemcu o pôžičku veľmi dobre preverí a zhodnotí, či je daná osoba skutočne schopná splácať, existuje rada súkromných spoločností, ktoré toto nerobia. Práve sem sa množstvo rodín obracia o pôžičku, zvyčajne na úplné zbytočnosti.

Vždy platilo a vždy bude platiť, že ak pôžičku skutočne chceme, mala by byť skutočne nutná a oprávnená. V prípade, že ľudia nemajú úspory, považujú pôžičky za nutnosť. Problémom je, že množstvo rodín v rámci celého sveta si požičiavajú na novú a drahú elektroniku, darčeky a dokonca i na dovolenky. Títo ľudia si neuvedomujú, že často krát nie sú schopní splácať všetky svoje pôžičky. Následne sa dostávajú do finančných problémov, ktoré sa snažia riešiť ďalšími pôžičkami. Takto sa dostávajú do dlhovej špirály, z ktorej pre

⁸EKONOMICKÉ SPRAVODAJSTVÍ MONEY MAG.. *Krutá statistika: České rodiny dluží už přes bilion! Vejdete se do průměru? Zo dňa 28.6.2013*[online]. 2013 EKONOMICKÉ SPRAVODAJSTVÍ MONEY MAG [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://ekonomika.moneymag.cz/2594-kruta-statistika-ceske-rodiny-dluzi-uz-pres-bilion-vejdete-se-do-prumeru/>

⁹BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

nich nie je zvyčajne únik. Vždy za každú oneskorenú splátku sú účtované ďalšie poplatky a celá situácia sa zhoršuje.¹⁰

Pozitívnu správou je, že podľa ekonóma spoločnosti PricewaterhouseCoopers Česká republika, Petra Kříža sú český občania opatrnejší a starostlivejší v oblasti zadlžovania sa než v minulosti. Rodiny už starostlivo zvažujú, čo sú ochotní kúpiť si na splátky. Väčšina dlhov Čechov je rozumnou investíciou do bývania, zatiaľ čo zadlžovanie sa kvôli pôžitku je na ústupe. Napriek všetkému čo bolo teraz povedané existuje ešte množstvo ľudí, ktorí svoje dlhy nevládajú.

2.1. Podstata zadlženosti českých rodín

Na všeobecnú tematiku zadlžovania sa, konkrétne pre oblasť zadlženia rodín môžem v určitých prípadoch aplikovať teóriu racionálnej maximalizácie úžitku.¹¹ Táto teória je založená na predpoklade, že ľudia sa chovajú racionálne s cieľom maximalizovať vlastný úžitok.¹² Táto teória sa opiera o predstavu človeka ako jedinca, ktorý je motivovaný výhradne vlastnými egoistickými záujmami. S istotou môžeme povedať, že táto teória nemôže byť uplatňovaná vo všetkých oblastiach života. V plnej miere sa prejavuje len v otvorených ekonomických oblastiach práva, kde by sme mohli zaradiť i insolvenčné právo.¹³

Túto teóriu musíme brať trochu sa nadhľadom, pretože nie vždy je ju možné aplikovať 100% na ľudské chovanie. Ako už v minulosti preukázal výskum generovaný na rozhraní kognitívnej psychológie a ekonómie, ľudia reagujú vo svojom tržnom chovaní rozdielne od predpokladanej racionálnej maximalizácie.¹⁴ Jedným z následkov odchýlenia sa od racionálneho konania je nepochybne zadlženie.¹⁵

V Českej spoločnosti sa v priebehu posledných desiatich rokoch zásadne zmenil

¹⁰TOPBROKER.TB: *Dluhy postihují více a více českých rodin – proč?* Zo dňa 13.2.2014 [online]. TB [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.topbroker.cz/dluhy-postihuji-vice-a-vice-ceskych-rodin-proc/>

¹¹EKONOMICKÉ SPRAVODAJSTVÍ MONEY MAG.. *Krutá statistika: České rodiny dluží už přes bilion! Vejdete se do průměru?* Zo dňa 28.6.2013[online]. 2013 EKONOMICKÉ SPRAVODAJSTVÍ MONEY MAG [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://ekonomika.moneymag.cz/2594-kruta-statistika-ceske-rodiny-dluzi-uz-pres-bilion-vejdete-se-do-prumeru/>

¹²BECKER, Gary Stanley. *The economic approach to human behavior*. Chicago: University of Chicago press, 1976, 314 s. ISBN 02-260-4112-3.

¹³RICHTER, Tomáš. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 471 s. ISBN 978-807-3573-294.

¹⁴RICHTER, Tomáš. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 471 s. ISBN 978-807-3573-294.

¹⁵BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

dlhotrvajúci konzervatívny model v oblasti chovania sa českých občanov v oblasti financií, ktorý spočíva najmä v prístupe k uzatváraniu úverových zmlúv a požičiavania si peňazí obecné.¹⁶

2.3. Význam spotrebiteľských úverov v zadlženosti českých domácností

S nástupom tržnej ekonomiky a prenikaním nových trendov na český trh po roku 1989 stratili české domácnosti obavy z využívania spotrebných úverov. Nedá sa povedať, žeby bol tento krok niečím zlým, ba naopak, pretože spotreba domácností je jedným z hybných motorov ekonomiky. Podstatné je ale poznať i odvrátenú stranu takéhoto chovania sa, ktorým je narastajúci počet osôb, ktoré nie sú schopné splácať svoje dlhy.¹⁷ Ako už bolo v úvode spomínané, pomerne rýchlo sa u nás objavuje nový jav nazývaný ako spotrebiteľská insolvencia, inak nazývaný osobný bankrot.

Spotrebiteľské úvery sú v Českej republike poskytované bankovými i nebankovými inštitúciami na krytie najrôznejších nepodnikateľských potrieb klienta. Tieto úvery slúžia k ľubovoľnému účelu, pričom medzi najčastejšie účely patrí rekonštrukcia domu či bytu, nákup automobilu, spotrebnej elektroniky. Obecné sa jedná o uspokojenie aktuálnych potrieb pri nedostatku finančných zdrojov.¹⁸

2.3.1. Rebríček najkurióznějších pôžičkou v českém PROFÍ CREDITE za rok 2013

Napriek tomu, že český manžel a ich rodiny sú čím ďalej tým uvedomelejšie pri využívaní úverov, predsa sa ešte sem tam objavujú veľmi netradičné dôvody, pre použitie bezúčelových úverov. Spoločnosť PROFÍ CREDIT zostavila rebríček troch najkurióznějších úverov za rok 2013:

1. Na prvom mieste sa umiestnila pôžička na dovolenku pre svokru. Mladomanžel a zdieľali so svokrou spoločnú domácnosť, ale potrebovali sa jej aspoň na týždeň zbaviť a odpočinúť si od nej.

¹⁶BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

¹⁷BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

¹⁸BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

2. Ďalším zaujímavým dôvodom pre zadlženie bol triedny zraz. Žena potrebovala rýchlu pôžičku na plastickú operáciu liftingu tváre. Za tri mesiace sa mala zúčastniť triedneho zrazu zo základnej školy po 50-tich rokoch a nutne potrebovala, aby vyzerala čo najlepšie a aby jej bývalé spolužiačky závideli.
3. Na treťom mieste sa umiestnila pôžička na 60-té narodeniny. Pán nechcel, aby ho štamgasti v krčme neohovorili, a preto potreboval akútne päť tisíc korún.¹⁹

Bohužiaľ z rebríčka nie je známe, či v druhom a treťom prípade šlo o osoby žijúce v manželstve. Každopádne môžeme z uvedených príkladov vidieť, že dôvody zadlžovania sa sú často krát skutočne rôzne.

Návrhy na budúce riešenie zadĺženosti

Primárnou prevenciou problémov, ktoré sú spôsobené so zadlžovaním, je najmä zodpovedný prístup k hospodáreniu s finančnými prostriedkami a k následnému vytváraniu vyrovnaného domáceho rozpočtu. V rámci osvetu proti zadlženosti je veľmi podstatné finančné vzdelávanie už od základných škôl, cez informovanosť a poradenstvo až po komplexné legislatívne potrenia.

¹⁹HYPOINDEX. H: *Kuriózní zadlužení: Půjčka na plastiku i na psí výstavu* zo dňa 27. 12. 2013. [online]. H [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/kuriozni-zadluzeni-pujcka-na-plastiku-i-na-psi-vystavu/>

3. Insolvenčné konanie a spoločné imanie manželov

Insolvenčný zákon už vo svojich prvých odstavcoch vymedzuje presnú definíciu ako je treba vnímať insolvenčné konanie.

V nadväznosti na relatívne nové poňatie riešenia úpadku, či hroziaceho úpadku právnickej prípadne fyzickej osoby Insolvenčný zákon vymedzuje pojem insolvenčného procesu. Obecne sa dá povedať, že insolvenčné konanie je súdnym procesom, ktorého predmetom je dlžníkov úpadok, prípadne hroziaci úpadok a spôsob jeho riešenia.²⁰ Ide o špecifické súdne konanie, ktorého cieľom je riešiť úpadok, prípadne hroziaci úpadok dlžníka na základe dokazovania ale taktiež môže ísť o osvedčenie, ktoré je vykonané insolvenčným súdom, ktoré má za úlohu zistiť či dlžník je v skutočnosti v úpadku, alebo či mu len úpadok hrozí a taktiež má súd možnosť navrhnúť spôsob riešenia tohto úpadku. Nesmieme zabudnúť, že neodmysliteľnou súčasťou insolvenčného konania sú incidenčné spory.²¹²²

Inštitút oddlženia, sa prvý krát českej legislatíve objavil až prijatím Insolvenčného zákona. Tento spôsob bol pôvodne určený len pre fyzické a právnické osoby nepodnikateľov. Vďaka novele insolvenčného zákona, vzniká nový inštitút spoločného oddlženia manželov.

3.1. Právne zaradenie insolvenčného konania

Insolvenčné konanie spadá pod občiansko-súdne konanie. Tento proces je charakteristický tým, že v sebe zahŕňa prvky nálezného ale i vykonávacieho procesu.

K tomu, aby insolvenčné konanie mohlo prebehnúť, vôbec nie je potrebný exekučný titul. Podmienky, ktoré je nutné splniť, aby insolvenčné konanie mohlo prebehnúť sa zisťujú v priebehu tohto procesu a následne sa potom pokračuje realizáciou potrebných opatrení.

²⁰KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

²¹ **Incidenčný spor**- je súdny spor, ktorý je vedený v rámci insolvenčného konania. Zahajuje sa podaním návrhu, ktorý má povahu žaloby, a rozhoduje v ňom rovnaký insolvenčný súd, ktorý prejednáva i dané konkrétne insolvenčné konanie. O veci samej sa rozhoduje rozsudkom, schválenie zmiernu je však uznesením.

²²KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

Insolvenčné konanie sa vždy týka určitých situácií, ktoré vyžadujú, aby sa im prispôbili určité hmotnoprávne i procesnoprávne zásady.

3.2. Cieľ insolvenčného konania

Cieľom insolvenčného procesu je dosiahnuť majetkové vysporiadanie medzi väčším počtom subjektov, ktoré by prekonali krízovú situáciu alebo by z nej vyvodili nevyhnutné dôsledky. Toto konanie nemá povahu riešenia sporov medzi stranami, ale ide tu o usporiadanie majetkových pomerov.²³

V súčasnosti je možné obecné konštatovať, že sa neustále zvyšuje počet spoločných návrhov na povolenie oddĺženia. Reálne vzrastá počet návrhov podaných manželmi jednotlivo, ale pri hlbšom preskúmaní samotného textu konkrétnych návrhov zistíme, že manželia požadujú takmer vždy spojenie do jedného spoločného insolvenčného konania.²⁴

3.3. Význam insolvenčného procesu v nadväznosti na spoločné oddĺženie manželov

Dôvod, prečo tak rapídne vzrástol záujem spotrebiteľov o oddĺženie manželov je, že účelom nie je ani tak predať majetok dlžníkov, ale poskytnúť im novú šancu začleniť sa do normálneho života. V súčasnosti majú manželia jediný prípustný spôsob ako sa môžu zbaviť svojich dlhov, a tým je inštitút oddĺženia. Oddĺženie predstavuje jediný legálny spôsob, ako sa môžu manželia zbaviť svojich dlhov a súčasne sa chrániť pred exekútormi a inými nepriaznivými vplyvmi spôsobenými vlastnou platby neschopnosťou. Veľkou výhodou je taktiež skutočnosť, že od vydania rozhodnutia o úpadku už dlhy nenarastajú.²⁵

3.4. Výhody spoločného oddĺženia manželov

V rámci oddĺženia je spojenie oboch návrhov do jedného insolvenčného konania mimoriadne výhodné pre dlžníkov, pretože v priebehu oddĺženia ušetrí na odmene a na náhrade nákladov insolvenčnému správcovi, lebo v prípade len jedného insolvenčného konania je táto čiastka strhávaná len jeden a pol krát namiesto dvakrát, ako by bolo tomu za

²³ODDLUŽENÍ MANŽELŮ. OM: *Společné oddlužení manželů* zo dňa 13.1.2014 [online]. OM [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.oddluzeni-manzelu.cz/spolecne-oddluzeni-manzelu.html>

²⁴PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. A znovu to oddlužení. Inflow: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/a-znovu-to-oddluzeni-89029.html>

²⁵INSOLVENCE. I: *Osobní bankrot využívá stále více domácností* zo dňa 12.12.2013. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvency.cz/osobni-bankrot-vyuziva-stale-vice-domacnosti/>

situácie, keby prebiehalo každé insolvenčné konanie zvlášť. Pre dlžníkov je oveľa ľahšie v prípade spoločného insolvenčného konania splniť zákonnú podmienku minimálneho 30 % uspokojenia svojich záväzkov v priebehu piatich rokov. O to viac je inštitút spoločného oddlženia manželov významný pre tie rodiny, kde majú manželia rozdielnu výšku príjmov, pretože v takej situácii sa môže i manžel s nižším príjmom, vďaka príjmu svojho partnera, usilovať o splnenie vyššie spomenutej podmienky pre uspokojenie svojich veriteľov. Ďalším pozitívom v spoločnom oddlžení manželov je, že pri tomto procese odpadá problém s riešením situácie, kedy sa do každého z prebiehajúcich procesov prihlási veriteľ s rovnakou pohľadávkou.²⁶

3.5. Nevýhody spoločného oddlženia manželov

Ako hlavná nevýhoda spoločného oddlženia manželov môže byť v niektorých prípadoch sama podstata spoločného oddlženia. To znamená, že všetok majetok oboch manželov je považovaný za spoločný a taktiež všetky záväzky sú považované za spoločné. Môžeme povedať, že súčasne sa na oboch navrhovateľov prizerá ako na jedného jediného navrhovateľa. Pokiaľ teda napríklad jeden z manželov má záväzky z podnikania a jeho veritelia nebudú súhlasiť s oddlžením, bude prehlásený konkurz na oboch manželov, a nie len na jedného z manželov, ktorý tieto záväzky z podnikania skutočne má. Konkurz by zasiahol i toho manžela, ktorý by nemal dlhy z podnikania. Nesmieme zabúdať na skutočnosť, že konkurzom neuhradené dlhy nezanikajú a musia byť uhradené i po skončení insolvenčného konania. Manželia nie sú v tomto prípade oslobodení od dlhov.

3.6. Praktický význam osobného bankrotu manželov

Osobný bankrot bol a ešte stále je najvhodnejším riešením pre nadmerne zadlžených manželov. Významnou výhodou je, že ak majú manželia dlhy počas manželstva, tak spoločne musia uhradiť najmenej 30%. V prípade, žeby sa oddlžovali každý zvlášť, v zozname majetku musia byť uvedené ich dlhy a súčasne i spoločné záväzky. Vznikla by tak situácia, že každý z nich by uhradil minimálne 30% a v súčtu by šlo teda minimálne o 60%.

Nezanedbateľnou výhodou je taktiež skutočnosť, že náklady insolvenčného správcu sú

²⁶PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. A znovu to oddlužení. Inflow: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/a-znovu-to-oddluzeni-89029.html>

hradené len jedenkrát. Tieto náklady sa behom piatich rokov vyšplhajú približne na sumu 65.340,-Kč. Takúto čiastku ušetrí manželka, ak rieši oddlženie spoločne. Nepopierateľnou výhodou je i skutočnosť, že ak dlhy spôsobil len jeden z manželov, osobný bankrot chráni i druhého manžela. Veritelia po ňom nemôžu chcieť finančné plnenie, pretože i z jeho príjmu sa v oddlžení tieto záväzky hradia. Musia však pri oddlžení plne spolupracovať, inak ho súd zruší a vyhlási konkurz. Dôležité je uviesť, že dlhy z manželstva sa vždy týkajú oboch partnerov. Z toho dôvodu musí byť návrh na oddlženie podpísaný i druhým manželom. Potvrďuje sa tým súhlas manžela, že pre potreby oddlženia sa využije celý majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, v rátane budúcich príjmov. Bez tohto podpisu súd nepovolí oddlženie. Manželka následne žije po dobu celého oddlženia s nezbaviteľným minimom. Všetko čo si manželka zarobí nad stanovenú sumu automaticky musí odvieť veriteľom. Pokiaľ nemajú možnosť využiť materiálnej podpory od svojej rodiny, čaká ich následne obdobie piatich rokov veľmi skromného života.

Konkurz sa stáva zvyčajne pre manželov likvidačný. Prídu o celý svoj majetok a taktiež i o väčšinu príjmov do obdobia, kým nesplatia všetky svoje dlhy. Pokiaľ majú nízke príjmy, budú žiť s minimom peňazí veľmi dlhé obdobie, zvyčajne až do smrti.

Riešením nebýva ani rozvod. Môže nastať problematická situácia, ak jeden z manželov požiada o rozvod pred povolením osobného bankrotu a s druhým partnerom sa nedohodol na vysporiadaní spoločného imania manželov a ani na dlhoch, ktorých polovicu automaticky zdedí druhý manžel za svojho nedisciplinovaného manžela.

Keď už súd oddlženie manželov povolí, rozvod prakticky neprichádza do úvahy. Vzhľadom k tomu, že spoločné oddlženie manželov počíta s príjmami oboch manželov, rozvod by tieto podmienky porušil. Ak by sa manželka nedohodli, že jeden z nich bude druhému prispievať na splátky oddlženia, súd by následne oddlženie zrušil. Opäť by prišiel na rad konkurz.

Insolvenčný správca by následne zablokoval všetok spoločný majetok i v rátane hotovosti na účtoch. V prípade, žeby druhý manžel nemal vlastné príjmy, ktoré by nepatrili do spoločného imania manželov, ocitol by sa takmer bez finančných prostriedkov.

3.6.1. Využitie osobného bankrotu len jedným z manželov

Špecifický prípad vzniká, keď o osobný bankrot požiada len jeden z manželov, ale až po rozvode. Ak sa zaoberáme dlhmi, ktoré vznikli v priebehu manželstva a partneri sa nedohodli pri rozvode na rozdelení spoločného imania manželov, budú sa z toho majetku hradiť dlhy. Druhý z manželov tak môže prísť o časť, ktorá by mu mala pripadnúť. V tomto prípade, sa ale nemusí obávať o príjmy. Tie sa pre oddĺženie exmanžela používať nebudú.²⁷

3.6.2. Využitie osobného bankrotu manželmi

Schválená novela Insolvenčného zákona pod číslom 294/2013 Zb., počíta so zavedením inštitútu spoločného insolvenčného návrhu manželov, ktorý je spojený s návrhom na povolenie oddĺženia. Manželia sa po novom môžu obrátiť na súd s návrhmi na povolenie oddĺženia spoločne. Ku dňu doručenia takéhoto návrhu k súdu sa bude musieť jednať o zosobášených manželov. Manželia, ktorí podajú spoločný návrh na povolenie oddĺženia, budú v priebehu celej doby trvania oddĺženia považovaní za jedného dlžníka.²⁸

3.7. Insolvenčný návrh spojený s návrhom na oddĺženie manželov

Proces, v ktorom súd rozhoduje o úpadku dlžníkov a spôsobu jeho riešenia ako už bolo spomenuté sa nazýva insolvenčné konanie. Každé insolvenčné konanie je procesom návrhovým, o ktorom súd nerozhoduje na základe vlastnej iniciatívy, ale na základe dlžníckeho návrhu. Častým praktickým riešením je podanie insolvenčného návrhu, ktorý je spojený s návrhom na oddĺženie. V prípade spoločného oddĺženia manželov v súčasnosti už existuje zvláštny formulár, ktorý je presne pre tento typ spoločného oddĺženia určený.²⁹

Základným predpokladom pre spoločné prejedávanie insolvenčného návrhu je skutočnosť, že k spojeniu konaní, ktoré boli na ich počiatku vedené na každého z manželov zvlášť dôjde ešte pred rozhodnutím o schválení oddĺženia.³⁰

²⁷INSOLVENCE. I: *Osobní bankrot využívá stále více domácností ze dne 12.12.2013*. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvency.cz/osobni-bankrot-vyuziva-stale-vice-domacnosti/>

²⁸INSOLVENCE. I: *Osobní bankrot využívá stále více domácností ze dne 12.12.2013*. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvency.cz/osobni-bankrot-vyuziva-stale-vice-domacnosti/>

²⁹Návrh na zahájenie insolvenčného konania, ktorý je spojený s návrhom na spoločné oddĺženie manželov vid'.

Príloha 1

³⁰PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. A znovu to oddlužení. Inflow: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/a-znovu-to-oddluzeni-89029.html>

Vyššie spomínaný predpoklad je možné veľmi ľahko odôvodniť nasledujúcimi príčinami:

- a) Ak jeden z manželov mal schválené oddĺženie plnením formou splátkového kalendára v jednom období, nie je zo zákona možné pochopiť, kedy uplynie päť ročná lehota pre plnenie splátkového kalendára. Tu môžu nastať dve situácie, a to:

aa) Pokiaľ by súd rozhodol o plnení splátkového kalendára, po 60-tich mesiacoch od schválenia prvého splátkového kalendára by mohli byť znevýhodnený veritelia druhého manžela. V takom prípade by mohli obdržať menej než 60 splátok, to znamená, že v konečnom dôsledku by dostali menej finančných prostriedkov než by mohli dostať v prípade, žeby insolvenčné konanie prebiehalo celých 60 mesiacov.

ab) Môže ešte nastať situácia, že spomínaná lehota by sa počítala od schválenia oddĺženia toho z manželov, ktorému bol splátkový kalendár schválený neskôr. V takomto prípade by bol ten manžel, ktorý začal splátkový kalendár plniť skôr, znevýhodnený.

- b) Ďalším rovnako závažným problémom môže byť rozdielna miera uspokojenia veriteľov jednotlivých manželov. Insolvenčný súd môže rozhodnúť v niektorých prípadoch o spojení insolvenčného konania manželov až po niekoľkých mesiacoch po schválení oddĺženia formou plnenia splátkovým kalendárom. V takomto prípade môže v medzi období nastať veľký percentuálny rozdiel v miere uspokojenia veriteľov prihlásených u každého z manželov. Tejto skutočnosti nahráva fakt, že vo väčšine prípadoch sa insolvenčné súdy pri preskúavaní pohľadávok nezaoberajú zisťovaním, či sa jedná o pohľadávku v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo o pohľadávku, ktorá do dané režimu nepatrí. Zvyčajne majú osoby žiadajúce o povolenie oddĺžením toľko záväzkov v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, že ich veritelia môžu požadovať vo svojom uspokojení po každom z manželov jednotlivo, alebo prípadne oboch súčasne. Pozitívom je, že väčšina veriteľov však požaduje plnenie len od toho z manželov, ktorý konkrétny záväzok uzavrel. Všetky spomenuté fakty môžu viesť k tomu, že veritelia bez toho, aby k tomu bol daný nejaký právny základ, dostanú po uplynutí 60 mesiacov, rôzne percentuálne uspokojenie svojich pohľadávok.³¹

³¹PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. A znovu to oddlužení. Inflow: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/a-znovu-to-oddluzeni-89029.html>

3.8. Ustanovenie insolvenčného správcu s prehľadom činností súvisiacich s problematikou oddĺženia manželov

Ako náhle povolí súd spoločné oddĺženie manželov, automaticky je dlžníkom pridelený insolvenčný správca, ktorý ich sprevádza celým procesom oddĺženia. Insolvenčný správca ma vždy v oddĺžení kontrolnú funkciu. Kontroluje dodržiavanie podmienok stanovených súdom a sprostredkováva preposielanie finančných prostriedkov veriteľom dlžníkov.³²

Insolvenčnému správcovi je prostredníctvom dátovej schránky zaslané uznesenie súdu, ktoré informuje konkrétneho insolvenčného správcu o danom prípade. Insolvenčný súd vyzýva insolvenčného správcu, aby:

- sa bezodkladne po zverejnení rozhodnutia o úpadku a ustanovení do funkcie insolvenčného správcu spojil s dlžníkmi a dostavil sa do ich bydliska,
- tam zistil ich aktuálnu majetkovú situáciu,
- pri zisťovaní majetkovej podstaty vykonal vlastné šetrenie o tom, či do majetkovej podstaty nepatria i iné veci, práva, pohľadávky a majetkové hodnoty než tie, ktoré dlžníci uviedli v zozname majetku, ktorý predložili insolvenčnému súdu,
- vyzval, ak je to potrebné, tretie osoby k zisteniu údajov o majetku dlžníka a ďalších údajov, ktoré sú potrebné pre výkon správy dlžníkovho majetku.³³

Pokiaľ insolvenčný správca nemôže docieľiť úplného zistenia majetkovej podstaty preto, že mu dlžník neposkytol požadovanú súčinnosť, oznámi túto skutočnosť insolvenčnému súdu a navrhne mu prijatie príslušných opatrení.³⁴

³²INSOLVENCE. I: *Práce insolvenčního správce zo dňa 13.12.2012*. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvency.cz/prace-insolvenčního-správce/>

³³KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

³⁴KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

3.8.1. Prehľad činností insolvenčného správcu v priebehu spoločného oddlženia manželov

Insolvenčný správca ako prvé musí vykonať vstupné jednanie. V priebehu tohto procesu dochádza k prejedávaniu obecných informácií ohľadne oddlženia manželov. Predbežne sa zisťuje, či manželia splňujú obecné a súčasne i špecifické podmienky pre podanie návrhu na oddlženie manželov. V pracovnej náplni insolvenčného správcu je zodpovedanie všetkých otázok, ktoré majú klienti.

V ďalšej fáze insolvenčného konania dochádza k rozboru celkového zadlženia manželov. Na základe predaných podkladov, najmä z celkovej výšky záväzkov, hodnoty majetku a dosahovaných príjmov oboch manželov, insolvenčný správca musí navrhnúť súvisiace opatrenia a zaistiť podstatné údaje, ktoré sú dôležité pre insolvenčné konanie.

Ďalším bodom pracovnej náplne insolvenčného správcu je spracovanie návrhu na oddlženie manželov. Insolvenčný správca vykonáva administratívne práce a poradenskú činnosť na základe predaných dokumentov vo vopred stanovených termínoch.

Pokiaľ je potrebné, insolvenčný správca na základe zistených skutočností doplní návrh na oddlženie manželov. Zvyčajne je tu poskytovaná poradenská činnosť insolvenčného správcu v reakcii na obdržané výzvy súdu v stanovených lehotách.

Insolvenčný správca musí doložiť k insolvenčnému návrhu všetky zákonom stanovené prílohy. Patrí sem zoznam majetku, záväzkov, zamestnancov . Ide o kompletne administratívne spracovanie predaných podkladov insolvenčným správcom vo vopred stanovenom termíne.³⁵

3.9. Spoločné imanie manželov vo vzťahu k spoločnému oddlženiu manželov

Zadlženosť jedného z manželov znamená takmer vždy zadlženosť pre oboch manželov. Takto vzniknuté dlhy treba začať riešiť čo najskôr, aby dlžníkom nezačali prerastať cez hlavu.

Pokiaľ sa už dlhy nahromadili a manželia ich nestíhajú splácať, zvyčajne im už nepomôže

³⁵INSOLVENCE. I:Práce insolvenčního správce zo dňa 13.12.2012. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvency.cz/prace-insolvencniho-spravce/>

zúženie spoločného imania manželov, ani rozvod. Najvhodnejšie je pokúsiť sa dohodnúť s veriteľmi na rozumnom splátkovom kalendári, ktorý je prijateľný pre všetky strany. Pokiaľ nedôjde k dohode medzi dlžníkmi a veriteľmi je treba požiadať insolvenčný súd o osobný bankrot manželov. Ak sa už dlhy nahromadili a manželia ich nestíhajú splácať, zvyčajne im už nepomôže zúženie spoločného imania, ani rozvod.

Oddĺženie manželov veľmi úzko súvisí s problematikou spoločného imania manželov. Z toho dôvodu som sa rozhodla v nasledujúcej časti bližšie definovať danú problematiku.

3.9.1. Spoločné imanie manželov obecné

Pojem spoločného imania manželov je špecifická forma vlastníctva, ktorá môže vzniknúť až po uzavretí manželstva. Spoločné imanie manželov³⁶ má vlastnú právnu úpravu, ktorá je odlišná od obecného spoluvlastníctva. Patrí sem majetok, ktorý získa jeden alebo obaja manželia po dobu trvania manželstva. To isté platí pre dlhy, ktoré vznikli v rovnakom období.

Zákon č. 89/2012 Zb., v ďalšom texte uvádzaný ako „Nový občiansky zákonník“, uvádza, že to čo manželom patrí ak má majetkovú hodnotu a nie je vylúčené z majetkových právnych pomerov, je súčasťou spoločného imania manželov.³⁷

Treba dodať, že spoločné imanie manželov podlieha trom formám režimu. Ide o režim zákonný, zmluvný a režim, ktorý je založený na rozhodnutí súdu. Ku konkrétnemu rozobratiu režimov postupne dôjdeme v nasledujúcich podkapitolách.

Spoločné imanie manželov podľa nového Občianskeho zákonníka

Nový občiansky zákonník priniesol značné zmeny predovšetkým v oblasti dlhov. Novou súčasťou spoločného imania manželov sa stali i dlhy prevzaté počas trvania manželstva. V praxi to znamená, že jeden z manželov nemusí vedieť o všetkých dlhoch svojho manžela.

³⁶**Spoločné imanie manželov** je v tejto diplomovej práci chápané ako preklad českého pojmu „společné jmění manželů“. Napriek tomu, že na Slovensku sa pre tento inštitút používa pojem „Bezpodielového spoluvlastníctvo manželov“ som považovala za vhodné použiť pojem „Spoločné imanie manželov“ a to najmä z dôvodu, že v Českej republike už v minulosti existoval pojem „Bezpodielové spoluvlastníctví manželů“, ktorý bol v roku 2000 na základe drobných odlišností zmenený na súčasný pojem „společné jmění manželů“

³⁷ELIÁŠ, Karel. *Nový občiansky zákonník s aktualizovanou dôvodovou správou a rejstříkem*. 1. vyd. Sagit, 2012. 1120s. ISBN 978-80-7208-922-2.

V tomto prípade, treba brať na vedomie, že sa vždy musí jednať o dobrovoľne prevzatý dlh, to znamená, že ide o dlh, ktorý vznikol z vôle manžela, či manželov, najčastejšie uzatvorením zmluvy.

Vhodným príkladom môže byť situácia, keď jeden z manželov spôsobí autonehodu. Povinnosť uhradiť škodu nie je dobrovoľne prevzatým dlhom, a teda ani nepatrí preto do spoločného majetku. Pokiaľ sa dlh týka len majetku, ktorý vo výhradnom vlastníctve jedného z manželov, potom do spoločného majetku patrí len v tom rozsahu, ktorý presahuje zisk z tohto majetku .

- Ako modelovú situáciu môžeme uviesť príklad, v ktorom manžel vlastní dom, ktorý prenajíma a zisk z prenájmu počas trvania manželstva predstavuje 500 tisíc korún českých. Dom má poškodenú strechu, ktorej oprava stojí približne 700 tisíc korún českých. Dlh, ktorý vznikol za opravu strechy patrí do spoločného majetku manželov, ale len do výšky zisku z prenájmu domu, teda len do hodnoty 500 tisíc korún českých.

Vďaka novému občianskemu zákonníku sa súčasťou spoločného majetku sa stáva aj zisk z výhradného majetku. Pokiaľ bude teda mať jeden z manželov pred svadbou akcie, pravidelne vyplácané dividendy sa stanú tieto automaticky súčasťou spoločného imania manželov. Každopádne sa nič nemení na tom, že akcie sú stále výlučným majetkom, a tak si manžel sám môže rozhodovať o tom, či ich predá alebo inak s nimi naloží.

Súčasťou spoločného majetku je taktiež mzda každého z manželov.

Dlh naopak nepatrí do spoločného partnerstva, v prípade ak ho prevezme jeden z manželov bez súhlasu druhého a nejedná sa o uspokojovanie každodenných alebo bežných potrieb rodiny. V záležitostiach, ktoré nie sú bežné a týkajú sa spoločného majetku manželov by mali manželia konať spoločne, so súhlasom druhého a pri porušení sa môže opomenutý manžel dovolať neplatnosti takéhoto konania.³⁸

³⁸FINEXPERT. F:*Společné jmění manželů v roce 2014* zo dňa 8.10.2013 [online]. F [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/spolecne-jmeni-manzelu-v-roce-2014>

3.10. Vznik spoločného imania manželov vo vzťahu k spoločnému oddĺženiu manželov

V spojitosti s vykonávaním spoločného oddĺženia manželov existujú rozličné spôsoby vzniku spoločného imania manželov v kontexte insolvenčného konania, a to napríklad klasickou formou uzavretia manželstva, alebo formou obnovenia spoločného imania manželov. Špecifický je taktiež vznik spoločného imania manželov vo vzťahu k uzavretiu neplatného manželstva.

Uzatvorením manželského zväzku vzniká spoločné imanie manželov. Tento automatický akt vzniku spoločného imania je možné vylúčiť dohodou manželov alebo budúcich manželov pomocou predmanželskej zmluvy³⁹ formou notárskeho zápisu.⁴⁰ V takomto notárskom zápise je vymedzený vznik spoločného imania manželov až do jeho zániku. Zároveň môže byť rozsah spoločného imania manželov zúžený alebo rozšírený. V praxi to znamená, že počas trvania manželstva, každý z manželov nadobudne majetok do svojho vlastníctva. Výnimku v tomto prípade tvorí obvyklé vybavenie domácnosti, kde napríklad patrí vybavenie kuchyne, pračka a iné.⁴¹

Spoločné imanie manželov vzniká len medzi zosobášenými osobami. Z toho vyplýva, že nevzniká medzi osobami, ktoré zdieľajú spoločnú domácnosť ako druh a družka. Rovnako nemôže vzniknúť spoločné imanie manželov medzi osobami rovnakého pohlavia.⁴²

Dôležitý je i fakt, že, na základe Insolvenčného zákona nemôže po dobu trvania účinkov prehláseného konkurzu vzniknúť nové spoločné imanie manželov. Ak dlžník uzavrie nové manželstvo, dôjde k odkladu vzniku nového spoločného imania manželov ku dňu zániku

³⁹**Predmanželská zmluva:** Od roku 1998 zákon umožňuje, aby snúbenci pred svadbou uzavreli predmanželskú zmluvu. Touto zmluvou si môžu snúbenci zjednať rozšírenie bezpodielového spoluvlastníctva, čo v praxi znamená, že ho budú tvoriť i iné veci, než tie, ktoré stanoví zákon, alebo naopak si môžu zjednať jeho rozsah. Znamená to, že každý z manželov bude nadobúdať veci výlučne do svojho vlastníctva. Predmanželská zmluva taktiež umožňuje nastavenie režimu po zániku manželstva. Inak povedané môže táto zmluva nastaviť ako bude vyzerať vysporiadanie majetku po rozvode.

⁴⁰**Notársky zápis:** Zákon pre predmanželskú zmluvu stanovuje formu notárskeho zápisu. Podklady pre takúto dohodu môže síce pripraviť advokát, no konkrétny notársky zápis môže spísať notár pôsobiaci na území Českej republiky.

⁴¹FINANČNÍ GRAMOTNOST. FG: *Vznik SJM a možnosti smluvní úpravy zo dňa 20.2.2014*. [online]. FG [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.nenechsedojit.cz/vznik-zanik-sjm>

⁴²MAKARIUS, Milan. K aktuálnym otázkám spoločného jmění manželů. *Aplikované právo* [online]. 2005, č. 1, s. 8. [cit. 2012-11-25]. Dostupné z: <http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/27.pdf>.

účinkov prehláseného konkurzu.⁴³ V takomto prípade spoločné imanie manželov nevzniká ku dňu uzavretia manželstva. Podstatný je tu okamžik prehlásenia konkurzu, ktorý má značný význam pre celkový obsah spoločného imania manželov, pretože až od tohto momentu môžu manželia nadobúdať aktíva a pasíva do novo vzniknutého spoločného imania manželov.⁴⁴

Pokiaľ nastala situácia, že došlo k uzavretiu neplatného manželstva, spoločné imanie manželov vzniká a následne k jeho zániku je potrebné rozhodnutie súdu. Zaujímavosťou je, že v niektorých prípadoch môže dôjsť až ku konvalidácii manželstva⁴⁵ a tým pádom k pokračovaniu spoločného imania.⁴⁶

3.10.1. Obsah spoločného imania manželov

Obsahom spoločného imania sú práva a povinnosti manželov. Každý z manželov má rovnaké práva a povinnosti ako každý iný spoluvlastník. Rozdielom je, že tieto práva sú vykonávané spoločne s druhým manželom. Oprávnenie z právnych operácií, ktoré sa týka spoločného imania majú obaja manželia spoločne a nerozdielne.⁴⁷

3.10.2. Zánik spoločného imania manželov

Zánik spoločného imania manželov je pojem, ktorý je možné chápať v dvoch významoch. V širšom zmysle ide o zánik majetkového spoločenstva manželov ako celku a v užšom zmysle to chápeme ako zánik špecifického vzťahu ku konkrétnemu majetku či záväzku.

V širšom chápaní si môžeme predstaviť pod pojmom spoločné imanie manželov, že ide o dočasnú právnu úpravu majetkových vzťahov, ktorá vzniká len medzi manželmi. Vznik tejto zvláštnej formy majetkového spoločenstva je závislý na existencii a dobe trvania manželstva. Zánikom manželstva automaticky dochádza i k zániku spoločného imania manželov. Tento deň je veľmi významný pre konkrétne určenie spoločného imania manželov, ktoré sa stane

⁴³KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁴⁴HELDES, Jan. *Společné jmění manželů a insolvenční řízení*. Brno, 2013 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/325642/pravf_m/Jan_Heldes_diplomova_prace.pdf. Diplomová práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva

⁴⁵**Konvalidácia manželstva: situácia**, keď dôjde k odstráneniu vady, ktorá pôvodne spôsobovala neplatnosť manželstva. Vada manželstva musí byť odstránená pred rozhodnutím súdu o neplatnosti manželstva.

⁴⁶MAKARIUS, Milan. K aktuálnym otázkam spoločného jmění manželů. *Aplikované právo* [online]. 2005, č. 1, s. 8. [cit. 2012-11-25]. Dostupné z: <http://www.aplikovanepраво.cz/clanky-pdf/27.pdf>.

⁴⁷FINANČNÍ GRAMOTNOST. FG: *Vznik SJM a možnosti smluvní úpravy zo dňa 20.2.2014*. [online]. FG [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.nenechsedit.cz/vznik-zanik-sjm>

predmetom vysporiadania.⁴⁸

3.10.2.1. Zánik spoločného imania manželov smrťou jedného z manželov

Manželstvo zaniká smrťou alebo prehlásením jedného z manželov za mŕtveho.⁴⁹ V prípade, že jeden z manželov bude prehlásený za mŕtveho, stane sa tento deň, ktorým nadobudne rozhodnutie o prehlásení za mŕtveho právnu moc rozhodujúcim pre zánik manželstva a teda i spoločného imania manželov.⁵⁰ Pokiaľ dôjde k zrušeniu takéhoto prehlásenia, obnoví sa zaniknuté manželstvo i spoločné imanie manželov v prípade, pokiaľ druhý z manželov medzitým neuzavrel nové manželstvo.⁵¹ V takejto situácii, keď nedôjde k obnoveniu manželstva, musí dôjsť k vysporiadaniu spoločného imania manželov.⁵²

3.10.2.2. Zánik spoločného imania manželov rozvodom

Druhým dôvodom pre zánik manželstva je rozvod. Súd môže rozviesť manželstvo na návrh jedného z manželov, pokiaľ je manželstvo hlboko a trvalo rozvrátené a nie je možné očakávať obnovenie manželského spolužitia.⁵³ V súvislosti s rozvodom sa často krát vynára pojem zmluvný rozvod.⁵⁴ V takomto prípade sa obaja manželia dohodli, že nechcú ďalej ostať v manželskom zväzku a sú schopní sa dohodoriť na všetkých právnych následkoch spojených s rozvodom. Súd v takomto prípade rozvedie manželov na základe zákonom stanovených podmienok.

Ak manželstvo trvalo aspoň jeden rok, manželia spolu najmenej šesť mesiacov nežijú a k návrhu sa pripojí i druhý manžel, súd ma za to, že existuje hlboký a trvalý rozvrat manželstva. Súčasne so splnením týchto podmienok musia byť predložené písomné zmluvy s úradne overenými podpismi, ktoré upravujú vysporiadanie vzájomných majetkových vzťahov,

⁴⁸FILÁKOVÁ, Hana. *Vysporiadani společného jmění manželů*. Olomouci 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

⁴⁹HOLUB, Milan. *Zákon o rodině: s komentářem, judikaturou a předpisy souvisícími*. 9. aktualizované a prepracované vyd. Praha, 2011, 456 s. ISBN 978-808-7212-967

⁵⁰BALÁK, František, V. KORECKÁ a P. VOJTEK. *Občanský zákoník: s judikaturou a souvisejícími předpisy*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. Zákony s judikaturou. 1322.s.ISBN 978-807-4003-417.

⁵¹HOLUB, Milan. *Zákon o rodině: s komentářem, judikaturou a předpisy souvisícími*. 9. aktualizované a prepracované vyd. Praha, 2011, 456 s. ISBN 978-808-7212-967

⁵²FILÁKOVÁ, Hana. *Vysporiadani společného jmění manželů*. Olomouci 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

⁵³HOLUB, Milan. *Zákon o rodině: s komentářem, judikaturou a předpisy souvisícími*. 9. aktualizované a prepracované vyd. Praha, 2011, 456 s. ISBN 978-808-7212-967

⁵⁴FILÁKOVÁ, Hana. *Vysporiadani společného jmění manželů*. Olomouci 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

práva a povinnosti spoločného bývania, prípadnú vyživovaciu povinnosť po dobu rozvodu a rozhodnutia súdu, ktoré schvaľuje dohodu o úprave pomerov maloletých detí po dobu po rozvode.⁵⁵

U rozvodu rozpoznávame i rozvod sporný, ktorý sa líši od zmluvného rozvodu tým, že sa dokazujú príčiny rozvratu manželstva. U zmluvného rozvodu po splnení zákonných podmienok a predložení zmlúv, súd rozhodne o rozvode manželstva. Súd v tomto prípade zmluvy neskúma a ani neschvaľuje. Deň zániku manželstva sa stáva rozhodným dňom pre vysporiadanie spoločného imania manželov. Jedná sa o deň, kedy nadobudne rozsudok o rozvode právnu moc.⁵⁶

3.10.2.3. Zánik spoločného imania v priebehu trvania manželstva

Zánik spoločného imania manželov môže nastať i v prípade, že manželstvo naďalej trvá. V českej právnej úprave môžeme nájsť dva prípady, kedy dôjde k zániku spoločného imania počas trvania manželstva. Táto situácia môže nastať:

- prehlásením konkurzu na majetok jedného z manželov na základe Insolvenčného zákona. V okamžiku vyvesenia uznesenia o prehlásení konkurzu na úradnej doske dochádza k zániku spoločného imania manželov.⁵⁷
- Súdny výrok o prepadnutí majetku jedného z manželov. Spoločné imanie manželov zanikne i v prípade, že je vyslovené čiastočné prepadnutie majetku.⁵⁸

Spoločné imanie manželov, ktoré zaniklo počas trvania manželstva môže byť taktiež obnovené na základe splnenia zákonných podmienok. Medzi tieto podmienky patrí návrh jedného z manželov smerujúci k obnoveniu spoločného imania manželov a následné rozhodnutie súdu o tomto návrhu. K obnoveniu spoločného imania manželov dochádza až na

⁵⁵HOLUB, Milan. *Zákon o rodine: s komentářem, judikaturou a předpisy souvisejícími*. 9. aktualizované a prepracované vyd. Praha, 2011, 456 s. ISBN 978-808-7212-967

⁵⁶FILÁKOVÁ, Hana. *Vysporiadání společného jmění manželů*. Olomouci 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

⁵⁷KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433

⁵⁸ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010. 1286s. ISBN 97880740017892.

základe právnej moci rozsudku súdu.⁵⁹

3.10.3. Vysporiadanie spoločného imania manželov

K vysporiadaniu spoločného imania manželov dochádza v prípade, ak sa spoločné imanie manželov zruší, zanikne alebo dôjde k zúženiu jeho pôvodného rozsahu. Nastane likvidácia spoločných práv a povinností, a to vysporiadaním. Ak vysporiadanie nastane formou dohody, budú sa jej účinky vzťahovať ku dňu, ku ktorému bolo spoločné imanie manželov zrušené, zúžené alebo zaniklo. Výnimkou sú práva, ktoré sa zapisujú verejného zoznamu. Napríklad môže ísť o zápis do katastru nehnuteľností. Vo vzťahu k týmto právam nastanú účinky dňom zápisu do konkrétného zoznamu.

Nová právna úprava poskytuje väčšiu ochranu tretím osobám, pretože stanovuje, že vysporiadaním spoločného imania manželov nemôžu byť dotknuté práva tretej osoby. Pokiaľ by táto zásada nebola dodržaná, tretia osoba má právo domáhať sa tejto zásady súdnou cestou.

To by znamenalo, že vysporiadanie nie je vo vzťahu k tomuto účastníkovi účinné.⁶⁰

3.10.3.1. Vysporiadanie spoločného imania manželov formou dohody

Ak je spoločné imanie manželov vypriadavané dohodou, stanovuje zákon písomnú formu, pokiaľ k jej uzavretiu dochádza počas trvania manželstva alebo je predmetom vysporiadania vec, pre ktorú je zákonom stanovená písomná forma v prípade zmluvy o prevode vlastníckeho práva. V ostatných prípadoch nie je zvyčajne nutné uzatvárať dohodu o vysporiadaní spoločného imania manželov písomne, ale je to vhodné tento spôsob aspoň odporučiť. Manželia si môžu aspoň v takomto prípade vystaviť potvrdenie o spôsobe, obsahu a rozsahu vysporiadania, pokiaľ požiadajú o to jeden druhého.⁶¹

⁵⁹ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Sagit, 2012. 1120s. ISBN 978-80-7208-922-2.

⁶⁰EPRAVO.E: Možné způsoby vypořádání zaniklého společného jmění manželů zo dňa 6. 8. 2013 [online]. E [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/mozne-zpusoby-vyporadani-zanikleho-spolecneho-jmeni-manzelu-soudem-92096.html>

⁶¹EPRAVO.E: Možné způsoby vypořádání zaniklého společného jmění manželů zo dňa 6. 8. 2013 [online]. E [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/mozne-zpusoby-vyporadani-zanikleho-spolecneho-jmeni-manzelu-soudem-92096.html>

3.10.3.2. Vysporiadanie spoločného imania manželov formou súdneho konania

Ak sa manželia nedokážu dohodnúť je možné využiť vysporiadanie spoločného imania manželov súdom. Každý z manželov ma právo podať návrh , aby súd rozhodol o vysporiadaní spoločného imania manželov. Návrh je možné podať v lehote do troch rokov od zúženía, zrušenía či zániku spoločného imania manželov, pretože inak dôjde vysporiadaniu formou domnienky.

Súd rozhoduje o vysporiadaní spoločný veciach, pohľadávkach a záväzkoch podľa ich stavu, ktorý tu bol ku dňu účinku zrušenía, zániku alebo zúženía bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Dôležité je podotknúť otázku oceňovania jednotlivých majetkových hodnôt. Ceny sa vždy stanovujú podľa stavu v dobe rozhodovania súdu.

I počas súdneho konania sa môžu manželia dohodnúť, akým spôsobom si jednotlivé majetkové hodnoty rozdelia. V prípade, že manželia všetko nechajú na rozhodnutí súdu, ten sa riadi pri svojom rozhodnutí určitými pravidlami.

Platí, že podiely manželov na vysporiadaní spoločného majetku sú hodné. Každý manžel je povinný nahradiť do spoločného imania to, čo bolo použité do iného výlučného majetku. Hociktorý manžel môže požadovať, aby mu bolo nahradené to, čo zo svojho majetku použil na spoločný majetok. Pri vypriadaní spoločného imania manželov sa zohľadňujú potreby nezaopatrených detí, a taktiež to, ako sa každý z manželov staral o rodinu. Do úvahy sa berie i to, ako každý z manželov prispieval k nadobudnutiu a udržiavaniu spoločného majetku.⁶²

3.11. Režimy spoločného imania manželov podľa nového Občianskeho zákonníka

Nový občiansky zákonník by mal pomôcť manželom prispôbiť majetkové usporiadanie viac svojím potrebám a súčasne by mal posilniť ochranu tretích osôb.⁶³ Napriek tomu, že nový občiansky zákonník síce nadväzuje na predchádzajúcu právnu úpravu, ktorá špecifikuje

⁶²EPRAVO.E: Možné spôsoby vysporiadání zaniklého společného jmění manželů zo dňa 6. 8. 2013 [online]. E [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/mozne-zpusoby-vyporadani-zanikleho-spolecneho-jmeni-manzelu-soudem-92096.html>

⁶³KOHOUTOVÁ, Zuzana. Od příštího roku budou platit nová pravidla pro společné jmění manželů. Inflow:Finance.idnes[online. 2013 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/spolecne-jmeni-manzelu-07q-viteze.aspx?c=A130829_110300_viteze_zuk

spoločné imanie manželov, je tu pomerne veľa modifikácií a úprav.

V súčasnosti spadá spoločné imanie manželov vždy pod jeden z nasledujúcich režimov a to režim zákonný, režim zmluvný a režim založený na rozhodnutí súdu.

Posledné dva režimy, režim zmluvný a režim založený na rozhodnutí súdu, patria medzi takzvané modifikované režimy. Bude sa nimi riadiť majetkové právo v prípade, že nastane právny úkon, ktorý ich ustanovuje. V praxi to vyzerá tak, že si manželia medzi sebou zjednú odlišný režim, alebo tak rozhodne súd.⁶⁴

3.11.1. Zákonný režim spoločného imania manželov

V zákonom režime sa jedná o majetok, konkrétne aktíva alebo pasíva, ktoré nadobudli manželia počas trvania manželstva. Tento majetok mohli manželia nadobudnúť dohromady alebo každý zvlášť.⁶⁵

Výnimky zákonného režimu v spoločnom imaní manželov

Zákonný režim podľa nového občianskeho zákonníka obsahuje určité špecifické výnimky, ktoré sa do spoločného imania nepočítajú. Medzi tieto výnimky patria veci, ktoré slúžia k osobnej potrebe manžela alebo manželky. Ide o veci napríklad osobnej hygieny, oblečenie, športové vybavenie).

Ďalej sem patria veci, ktoré jeden z manželov získal darom, dedením prípadne odkazom. Táto možnosť platí iba ak by darca či zosnulý prejavil iný úmysel. Napríklad pokiaľ jeden z manželov nadobudne od rodičov auto, bude patriť len jemu.

Jedná sa o majetok, ktorý nadobudol jeden z manželov ako náhradu nemajetkovej ujmy na svojich prirodzených právach. Napríklad psa môže jednat' o finančnú kompenzáciu za ujmu na zdraví.

Medzi výnimky spadá i majetok, ktorý získal jeden z manželov formou právneho jednanja,

⁶⁴KOHOUTOVÁ, Zuzana. Od budúceho roku budú platiť nová pravidla pro společné jmění manželů. Inflow:Finance.idnes[online. 2013 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/spolecne-jmeni-manzelu-07q-viteze.aspx?c=A130829_110300_viteze_zuk

⁶⁵STUCHLÍKOVÁ, Dominika. Společné jmění manželů (SJM) - zákonný režim, ochrana třetích osob. Inflow: První-bezplatná-právní-poradna.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://prvni-bezplatna-pravni-poradna.cz/content/73-Spolecne-jmeni-manzelu-SJM-zakonny-rezim-ochrana-tretich-osob>

ktoré sa vzťahuje k jeho výlučnému majetkovému vlastníctvu. Povedzme, že ide o situáciu, ak jeden z manželov predá auto, ktoré patrilo výlučne jemu.

Taktiež sem patrí i majetok, ktorí nadobudol jeden z manželov náhradou za stratu, poškodenie alebo zničenie svojho výhradného majetku. Napríklad pokiaľ poisťovňa zaplatí škodu na aute, ktoré je vo výhradnom vlastníctve jedného z manželov.

Obsah spoločného imania manželov v zákonnom režime

Súčasťou spoločného imania manželov patria i veci, u ktorých by to nemuselo byť na prvý pohľad zrejmé.

Do spoločného imania manželov patrí zisk z výlučného majetku. Ak bude jeden z manželov ešte pred svadbou vlastníť akcie, tak pravidelne vyplácané dividendy sa stanú súčasťou spoločného imania manželov.

Do spoločného imania manželov taktiež patrí mzda každého z manželov, prípadne podiel jedného z manželov v družstve alebo obchodnej spoločnosti, pokiaľ sa jeden z manželov stane spoločníkom počas trvania manželstva. V novom občianskom zákonníku je dokonca stanovené, že mzda sa stáva súčasťou spoločného imania až vo chvíli, kedy s ňou môže jeden z manželov nakladať. V praxi to znamená, že táto situácia nastáva vo chvíli, keď je mzda vyplatená a nie vo chvíli, keď vzniká na ňu nárok.

3.11.2. Zmluvný režim spoločného imania manželov

Zmluvný režim predstavuje situáciu, keď si manželia alebo snúbenci po vzájomnej dohode upravia majetkový režim odlišne od zákonného režimu. Môže tu byť zavedený režim oddelených majetkov, rozšírenia alebo zúženia spoločného majetku manželov alebo vzniku spoločného majetku manželov ku dňu zániku manželstva. Súčasťou zmluvného režimu môže byť i zmluva, kde sa snúbenci alebo manželia dohodnú ohľadne správy spoločného majetku. Zmluvne je možné taktiež upraviť majetkové pomery pre prípad rozvodu. Dôležité je uviesť, že takéto zmluvy musia mať formu verejnej listiny. Nový občiansky zákonník prináša i veľké pozitívum v tom, že zmluva o manželskom majetkovom režime nesmie svojimi dôsledkami

vylúčiť schopnosť manžela zabezpečiť rodinu.⁶⁶

Nový občiansky zákonník výslovne upravuje doteraz nejasnú otázku účinkov zmlúv uzatváraných snúbencami, ale taktiež zmlúv uzatváraných manželmi. V zákone je stanovené, že zmluva snúbencov o manželskom majetkovom režime nadobúda účinnosť uzatvorením manželstva. Pokiaľ sa zmluva týka už existujúcich vecí, ktoré sú zapísané do verejného zoznamu, je možné vykonať zmenu v tomto zozname až po uzatvorení manželstva. Zákon taktiež stanovuje, že pokiaľ sa týka manželská zmluva manželov o manželskom majetkovom režime už existujúcich vecí, ktoré sú zapísané do verejného zoznamu, nadobúda zmluva v tejto časti účinky voči tretím osobám zápisom do verejného zoznamu, len ak tento zákon stanoví inak.⁶⁷

3.11.3. Režim spoločného imania manželov založený na rozhodnutí súdu

Oproti predchádzajúcej právnej úprave, ktorá zrušenie spoločného majetku manželov súdom nepripúšťala, môže v súčasnej dobe súd spoločný majetok manželov zrušiť alebo zúžiť na návrh manžela zo závažných dôvodov.

Za závažný dôvod sa vždy považuje skutočnosť, že manželov veriteľ požaduje zaistenie svojej pohľadávky v rozsahu presahujúcu hodnotu toho, čo náleží výhradne tomuto manželovi. Dá sa povedať, že manžela je možné považovať za márnотratného, rovnako ako i to, že manžel sústavne alebo opakovane podstupuje neprimerané riziko. Zmenu v tomto režime je možné dosiahnuť pomocou dohody manželov, prípadne rozhodnutím súdu.

Nový občiansky zákonník sa taktiež zaoberá situáciami, kedy problémy manželov v súvislosti so spoločným imaním manželov nie je nutné riešiť podstatnejšími zásahmi. Ide o situácie keď koná jeden z manželov pri správe spoločného imania manželov spôsobom, ktorý je vo zrejmom rozpore so záujmom druhého manžela, rodiny alebo rodinnej domácnosti, a snúbenici alebo manželom, ktorí neuzavreli zmluvu o práve toho, čo je súčasťou spoločného imania manželov. V takomto prípade má súd právo na návrh druhého manžela rozhodnúť,

⁶⁶PRÁVNÍ-SYMPÓSIUM: *Společné jmění manželů - rozhovor s notářkou JUDr. Evou Cechlovou*. Inflow: Praveni-symposium.cz [online]. PS [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.praveni-symposium.cz/akce/spolecne-jmeni-manzelu-rozhovor-s-notarkou-judr-evou-cechlovou>

⁶⁷ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Sagit, 2012. 1120s. ISBN 978-80-7208-922-2.

akým spôsobom bude spoločné imanie manželov spravované.⁶⁸

Súd musí presne stanoviť pravidla výkonu správy, napríklad podobne, ako sa to robí, keď sú obaja manželia prístupní k dohode. Nesmie tu byť rozhodujúce, aká je v konkrétnom prípade podoba spoločného imania manželov. Dôležité je len, či vôbec spoločné imanie manželov existuje. V predchádzajúcej právnej úprave takéto ustanovenie chýbalo.

3.11.4. Zaistený veriteľ

Zaistený veriteľ je veriteľ, ktorého pohľadávka je zaistená majetkom prislúchajúcim do majetkovej podstaty, a to len zastaveným právom pravom, záložným právom, obmedzením prevodu nehnuteľnosti, zaist'ovacím prevodom práva, postúpením pohľadávky k zaisteniu alebo obdobným právom podľa zahraničnej právnej úpravy.

Zaistený veritelia uplatňujú svoje pohľadávky prihláškou pohľadávky, v ktorej sa musí dovoliť svojho zaistenia, uviesť okolnosti, ktoré ich osvedčujú, a pripojiť listiny, ktoré sa toho týkajú.

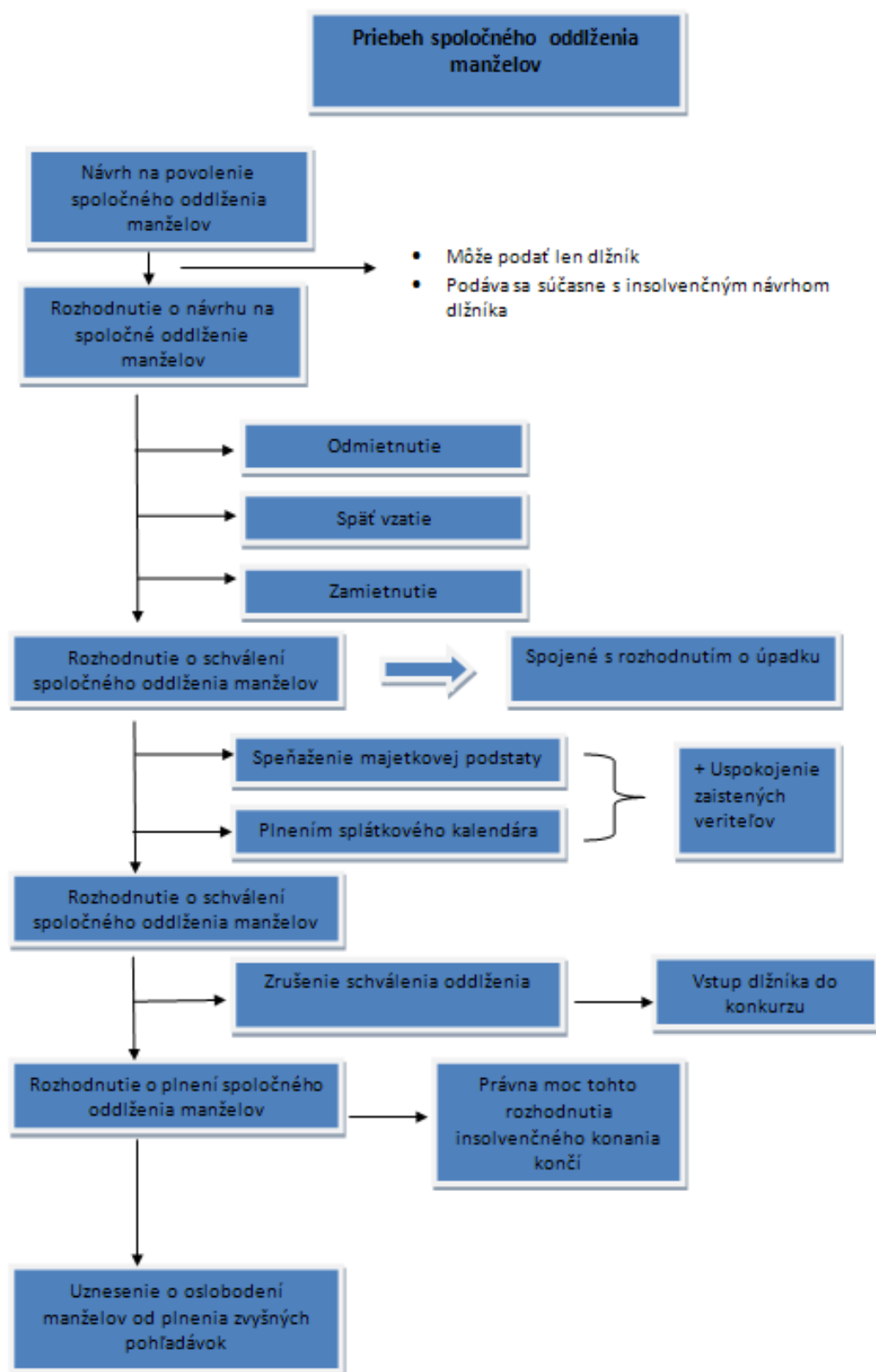
Zaistený veritelia sú vždy uspokojovaný mimo splátkový kalendár rozpredajom zaisteného majetku. Títo veritelia sú uspokojení zo 100% výťažku speňaženia po odrátaní čiastky, ktorá pripadá na odmenu správcu a náklady na správu a speňaženie⁶⁹, a to hocikedy v priebehu procesu, pričom je nutné rešpektovať dobu vzniku zaistenia.⁷⁰

⁶⁸ PRÁVNÍ-SYMPÓSIUM.Společné jmění manželů - rozhovor s notářkou JUDr. Evou Cechlovou. Inflow: *Pravni-symposium.cz* [online]. PS [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.pravni-symposium.cz/akce/spolecne-jmeni-manzelu-rozhovor-s-notarkou-judr-evou-cechlovou>

⁶⁹ **Náklady na správu a speňaženie** sú limitované čiastkou 9% z výťažku speňaženia.

⁷⁰ *Postavení věřitelů a věřitelské orgány: Zajištění věřitelé* [online]. 2014 [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/postaveni-veritelu-a-veritelske-organy.html>

4. Proces spoločného oddĺženia manželov

Obrázek 1 Schéma procesu spoločného oddĺženia manželov

Novela Insolvenčného zákona, platná od 1.1.2014, priniesla do českého práva dlho očakávaný inštitút spoločného oddlženia manželov. Stalo sa tomu tak na základe už ustálenej súdnej praxi, v ktorej už boli podobné kauzy riešené a súdy bežne zlučovali návrhy oboch manželov, čím zvýšili dostupnosť osobného bankrotu, a tým pádom dochádza k lepšej ochrane manžela dlžníka voči dopadom insolventie.

Od roku 2008, kedy vošiel v platnosť Insolvenčný zákon, boli dlhy manželov posudzované oddelene. Platilo, že každý z nich mohol a zároveň musel podávať vlastný návrh na povolenie oddlženia s úradne overeným podpisom druhého manžela, ktorý týmto aktom stvrdil svoj súhlas s oddlžením svojho zákonného partnera. V praxi sa však ukázalo, že súdy už v predchádzajúcich rokoch pristupovali k oddlženiu manželov spoločne, a to v rámci faktu, že spoločné imanie zahŕňa nielen ich majetok, ale taktiež všetky finančné záväzky.

Vďaka novele Insolvenčného zákona už nie je potrebné len dúfať v to, že súd uzná za vhodné zlúčiť insolvenčné návrhy manželov. V súčasnosti je možné podať priamo návrh na spoločné oddlženie manželov.⁷¹

Pri spoločnom oddlžení manželov, úvaha dlžníkov o podmienkach vstupu do spoločného oddlženia môže byť z hľadiska § 395 ods. 1 písmena b.) Insolvenčného zákona založená len na predpoklade, že ekonomická ponuka týchto dlžníkov umožňuje uspokojiť v minimálnom zákonnom rozsahu každý z ich záväzkov, ktorý podlieha oddlženiu. Jedná sa tu o záväzky tvoriace spoločné imanie manželov, ale taktiež o prípadný výlučný záväzok jedného z manželov.⁷²

4.1. Náležitosti návrhu na povolenie oddlženia manželov

Náležitosti návrhu na povolenie oddlženia stanovuje insolvenčný zákon.⁷³ Tento návrh je možné podať len na prepísanom formulári, ktorého náležitosti sú stanovené vo vykonávacom predpise. V návrhoch na povolenie oddlženia musí dlžník okrem obecných náležitostí a svojho označenia uviesť označenie osôb, ktoré sú oprávnené za neho jednať a taktiež je nutné

⁷¹ VRÁBLOVÁ, Vendula. Nově společné oddlužení manželů. Inflow: *Jak-na-dluhy.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://jak-na-dluhy.cz/nove-spolecne-oddluzeni-manzelu/>

⁷² KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, 306 s. ISBN 978-807-4001-635.

⁷³ KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

uviesť očakávané príjmy v nasledujúcich piatich rokoch a príjmy za posledné tri roky. Dlžník má možnosť uviesť i spôsob, v ktorom navrhuje prevedenie oddlženia. V prípade, že je navrhnutý spôsob oddlženia formou splátkového kalendára, môže byť v návrhu definovaná žiadosť o stanovenie nižších než zákonom určených splátok. Dlžníci sú povinní v takom prípade uviesť výšku alebo spôsob určenia výšky splátok.⁷⁴

K návrhu na povolenie oddlženia je nutné doložiť zoznam majetku a zoznam záväzkov, prípadne prehlásenie o zmenách, ku ktorým v medziobdobí došlo v porovnaní so zoznamami, ktoré boli už v skoršom období predložené do insolvenčného konania. V zozname majetku je potrebné uviesť vždy údaj o dobe nadobudnutia príslušného majetku, jeho nákupnú cenu a odhad obvyklej ceny majetku ku dňu zostavovania daného zoznamu. Nutné je doložiť i listiny dokladajúce údaje o príjmoch za posledné tri roky. Ak sa dlžníci dohodnú o nižšom než 30% plnení, je taktiež potrebné doložiť veriteľov úradne overený písomný súhlas. V takomto prípade sa musí uviesť najnižšia hodnota plnenia.⁷⁵

Novela Insolvenčného zákona prináša ustanovenie § 394a, ktorým sa upravuje spoločný návrh manželov na povolenie oddlženia. Napriek tomu, že navrhované zmeny už boli väčšinou riešené judikatúrou, môžeme pozitívne hodnotiť, že tento úplne nový inštitút bude mať výslovnú oporu i priamo v Insolvenčnom zákone. Na druhej strane sa čím ďalej tým viac sa hovorí o tom, že úprava venovaná oddlženiu manželov mohla byť ďaleko komplexnejšia. Z novej úpravy nie je jednoznačne zrejmé, či manželia musia uhradiť svojim nezaisteným veriteľom pri plnení oddlženia formou splátkového kalendára minimálne 30% alebo 60 % ich pohľadávok. Ďalej je nutné konštatovať, že pri navrhovanom znení dochádza skôr k oddlženiu spoločného imania namiesto oddlženia samotných manželov. Taktiež malo byť riešené, kedy hlavne u oddlženia formou splátkového kalendára, to znamená zvyčajne pri oddlžení, ktoré trvá päť rokov, dôjde k neplneniu splátkového kalendára v dôsledku jednaní jedného z manželov. Pravdepodobne vhodnejšia úprava by bola taká úprava, kedy by pri oddlžení došlo vždy k zániku spoločného imania manželov podobne ako je to u konkurzu. V takomto prípade by oddlženie prebiehalo u každého z manželov zvlášť a predišlo by sa tým množstvu problémov.⁷⁶

⁷⁴KOZÁK, J., P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁷⁵HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

⁷⁶LOPATA, Petr. *Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona*. Brno, 2013. Rigorózní práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

Každopádne novela Insolvenčného zákona prináša zásadnú zmenu vtom, že v súčasnosti je už možné, aby manželia vôbec podali spoločný návrh na povolenie oddĺženia. Touto zmenou sa jednak zjednoduší spracovanie návrhu na oddĺženie a taktiež sa uľahčí administratíva, ktorá je spojená s insolvenčným konaním. Podstatou spoločného návrhu manželov pre spoločné povolenie oddĺženia je, že sa v priebehu celého insolvenčného konania manželia považujú za jedného dlžníka. Z tejto koncepcie je potrebné vyvodit', že zamýšľaný účinok dopadá i na tie inštitúcie, keď v priebehu plnenia oddĺženia z akéhokoľvek dôvodu manželstvo zanikne, napríklad v prípade rozvodu manželov. V takomto prípade fikcia nerozlučného spoločenstva bývalých manželov trvá naďalej. Zásadnou informáciou je, že len spoločne podaný insolvenčný návrh k povoleniu oddĺženia musí byť riešený ako spoločný pre oboch manželov.⁷⁷

Spoločný návrh manželov na povolenie oddĺženia musí obsahovať prehlásenie oboch manželov, že súhlasia s tým, aby všetok majetok bol pre účely schválenia oddĺženia považovaný za majetok v spoločnom imaní manželov. Oddĺženie sa v takomto prípade dotýka i výlučného majetku každého z manželov, ktorý je následne použitý pre účely uspokojenia veriteľov v rámci insolvenčného konania. V prípade, žeby insolvenčný návrh bol podaný len jedným návrhom na povolenie oddĺženia, ktorý by podal len jeden z manželov, následne by sa súd zaoberal len dlhmi manžela, ktorý príslušný návrh podal.⁷⁸

4.1.1. Oprava a doplnenie návrhu na povolenie oddĺženia

Podmienky pre oprava a doplnenie návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov sú totožné ako podmienky pre jednotlivca.

Na výzvu súdu sú dlžníci povinní v termíne, ktorá nesmie byť dlhšia než 7 dní, opraviť prípadne doplniť návrh na spoločné oddĺženia manželov. Uplatňuje sa to zvyčajne v prípadoch, keď k návrhu na spoločné oddĺženie manželov nie sú pripojené všetky zákonom požadované prílohy alebo ak príslušné prílohy neobsahujú stanovené náležitosti.⁷⁹

Nedoplnenie návrhu na spoločné oddĺženie manželov dlžníkmi má za následok, že insolvenčný súd návrh odmietne. V insolvenčnom procese nie je možné pokračovať pre nedostatky v návrhu. Vzhľadom nato, že insolvenčný súd už mohol začať v tomto období s

⁷⁷KODEDOVÁ, Michaela. Jaké zásadní změny přinese novela insolvenčního zákona v oblasti oddlužení (osobní bankrot)? Inflow: *Jaknakrizi.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.jaknakrizi.cz/novinky/>

⁷⁸KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁷⁹KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

insolvenčným procesom a dokonca mohol už zistiť i úpadok, môže príslušný súd následne prehlásiť konkurz na dlžníkov.⁸⁰

4.1.2. Zamietnutie návrhu na povolení oddĺženia manželov

K odmietnutiu klasickej žaloby súdom dochádza v súčasnosti len zriedkavo. Bohužiaľ toto tvrdenie sa nedá aplikovať vo vzťahu k odmietaní insolvenčných návrhov. Už pri obyčajnom nahliadnutí do insolvenčného registra môžeme ľahko zistiť, že každý pracovný deň súdy odmietnu v priemere 20 insolvenčných návrhov, čo je asi 100 návrhov za týždeň, 400 za mesiac, a teda približne 5000 za rok.

Zvláštny prípad predstavujú insolvenčný návrh spojený, ktorý je s návrhom na oddĺženie. Insolvenčný návrh a návrh na povolenie oddĺženia je možné podať v jednom dokumente. V skutočnosti sa jedná o dva návrhy, ktoré súd posudzuje samostatne. Dokument musí v prvom rade spĺňať náležitosti samotného insolvenčného návrhu.⁸¹ Povinnou súčasťou tejto listiny je vysvetlenie rozhodujúcich skutočností, ktoré osvedčujú dlžníkov úpadok prípadne hroziaci úpadok. V prípade, že v návrhu nie je osvedčený dlžníkov úpadok, súd sa už následne vôbec nezaobrá návrhom na povolenie oddĺženia a rovno celý návrh zamietne. Insolvenčný súd pristupuje k posúdeniu k návrhu na povolenie oddĺženia až v prípade, že insolvenčný návrh bol spracovaný bezchybne. Ak je chybný len návrh na povolenie oddĺženia, môže súd vyzvať dlžníka k oprave alebo k doplneniu návrhu a stanoví k tomu maximálnu lehotu siedmich dní.⁸² Ak dlžník neodstráni v stanovenej lehote vady návrhu na povolenie oddĺženia, súd návrh nielen že odmietne, ale automaticky prehlási na majetok dlžníka konkurz.⁸³⁸⁴

Súčasný počet odmietaných insolvenčných návrhov svedčí o ich nízkej kvalite. Môžeme očakávať, že sa bude v praxi postupne stále častejšie uplatňovať právo na náhradu škody prípadne inej ujmy, ktorá bola spôsobená odmietnutím insolvenčného návrhu.⁸⁵ Odmietnutie insolvenčného návrhu a vzniku škody, ktorá s tým môže byť spojená, zabráni jedine kvalifikované spísanie insolvenčného návrhu, ktorý bude podložený dôkladnou znalosťou

⁸⁰HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9

⁸¹KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁸²KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁸³KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433

⁸⁴HIMMATOVÁ, Hana. ODMÍTNUTÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU - JAK TOMU ZABRÁNIT?. Inflow: *Epravo.cz*[online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odmitnuti-insolvenčního-navrhu-jak-tomu-zabranit-87971.html>

⁸⁵KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

práva.⁸⁶

4.1.3. Späť vzatie návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov

Návrh na povolenie spoločného oddĺženia manželov môže dlžník vziať späť do chvíle, kým insolvenčný súd nerozhodne o prípadnom schválení oddĺženia. Späť vzatie príslušného návrhu na spoločné oddĺženie manželov vezme insolvenčný súd na vedomie pomocou svojho rozhodnutia. V takomto prípade sa dlžníci vystavujú riziku, že sa bude v insolvenčnom konaní pokračovať a pokiaľ budú splnené zákonné podmienky, môže dokonca dôjsť k prehláseniu konkurzu.⁸⁷

4.2. Rozhodnutie o návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov

V rámci rozhodnutia o návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov existujú dve varianty, a to zamietnutie a povolenie príslušného návrhu.

4.2.1. Zamietnutie návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov

Insolvenčný súd môže zamietnuť príslušný návrh v prípade, ak je považovaný za nepoctivý alebo ak hodnota plnenia, ktoré by obdržali nezaistení veritelia by nedosiahla hodnotu 30%.

Rovnako ako v predchádzajúcom prípade, musí insolvenčný súd doručiť svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov dlžníkom, insolvenčnému správcovi a taktiež veriteľskému výboru. Odvolanie môže podať len dlžník. V prípade, že sa objavia skutočnosti, ktoré odôvodňujú zamietnutie návrhu na povolenie spoločného oddĺženia manželov priebehu procesu, má insolvenčný správca povinnosť upozorniť na to schôdzu veriteľov. Veritelia majú právo predložiť svoje námietky, ktoré insolvenčný súd prekonzultuje a následne súd nemusí uvedené oddĺženie schváliť. V takom prípade by mal súd automaticky prehlásiť konkurz.⁸⁸

⁸⁶HIMMATOVÁ, Hana. ODMÍTNUTÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU - JAK TOMU ZABRÁNIŤ?. Inflow: *Epravo.cz*[online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odmitnuti-insolvenčního-navrhu-jak-tomu-zabranit-87971.html>

⁸⁷HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

⁸⁸HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

4.3.3. Rozhodnutie o povolení spoločného oddlženia manželov

Ak sú splnené všetky zákonom stanovené podmienky, insolvenčný súd spoločné oddlženie manželov povolí. Príslušné rozhodnutie o povolení spoločného oddlženia manželov sa doručuje dlžníkovi, insolvenčnému správcovi a veriteľskému výboru. Odvolanie proti takémuto rozhodnutiu nie je prípustné. Insolvenčný súd automaticky spojí príslušné rozhodnutie o povolení spoločného oddlženia manželov s rozhodnutím o úpadku. V danom rozhodnutí o úpadku je ustanovený insolvenčný správca, ktorý je poverený zistením a vykonaním súpisu majetku dlžníkov a súčasne je určený termín prieskumného jednania a konania schôdze veriteľov, na ktorej sa bude rozhodovať o spôsobe prevedenia spoločného oddlženia manželov. Následné uznesenie sa zverejňuje v insolvenčnom registri, doručí sa dlžníkovi, veriteľom a insolvenčnému správcovi a taktiež napríklad úradu práce, finančnému a colnému úradu, okresnej správe sociálneho zabezpečenia.⁸⁹

Veritelia môžu podávať svoje prihlášky pohľadávok v lehote do 30 dní od rozhodnutia o úpadku. Prieskum pohľadávok bude vykonaný na základe podmienok stanovených v insolvenčnom zákone.⁹⁰ Popretie pohľadávky nezaisteného veriteľa dlžníkom má význam len pre plnenie oddlženia formou splátkového kalendára. Účinky poprenia sú úplne rovnaké, ako by porení učinil insolvenčný správca. Jediný rozdiel je v okamžiku, kedy tieto účinky nastávajú. Ak poprie pohľadávku insolvenčný správca, nastanú účinky pri prieskumnom jednaní. Pokiaľ poprie pohľadávku dlžník, nastanú účinky až v období plnenia splátkového kalendára. Veriteľ nezaistenej pohľadávky, ktorá bola poprená dlžníkmi, podáva vždy žalobu voči dlžníkovi. Ak by bola poprená niektorá z pohľadávok, ktorá má byť uspokojená splátkovým kalendárom, má dlžník povinnosť uhradiť príslušnú čiastku pripadajúcu podľa splátkového kalendára na jej uspokojenie v stanovených lehotách k rukám insolvenčného správcu, ktorý vypláca veriteľom v stanovenom termíne po vydaní právnej moci rozhodnutia súdu o zistení tejto pohľadávky. Pokiaľ nedôjde k zisteniu pohľadávky, bude príslušná čiastka prerozdelená medzi ostatných veriteľov.⁹¹

⁸⁹HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

⁹⁰KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁹¹HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

4.3. Spôsoby spoločného oddĺženia manželov

V podanom spoločnom insolvenčnom návrhu musia manželia uviesť aký spôsob oddĺženia preferujú. Insolvenčný zákon nám poskytuje dve možnosti ako sa dlžníci môžu dopracovať k uspokojeniu nezaistených veriteľov, a to speňažením majetkovej podstaty alebo plnením splátkového kalendára.

4.3.1. Spoločné oddĺženie manželov formou speňažením majetkovej podstaty

Spoločné oddĺženie manželov formou speňaženia majetkovej podstaty sa vo svojej podstate moc neliši od riešenia úpadku dlžníka konkurzom, a preto je možné prevziať väčšinu ustanovení platných pri konkurze a aplikovať ich na oddĺženie formou speňaženia majetkovej podstaty. Výnimku tvorí zúžený rozsah majetkovej podstaty pri oddĺžení

Insolvenčný správca speňaží majetok manželov, ktorého výťažok bude následne zahrnutý do majetkovej podstaty. Pri zostavovaní súpisu majetkovej podstaty postupuje insolvenčný správca podľa § 205, v ktorom je upravená otázka majetkovej podstaty pre všetky formy riešenia úpadku dlžníka v insolvenčnom konaní.⁹² Do majetkovej podstaty dlžníkov nie je možné zahrnúť majetok z neúčinných právnych úkonov. Až na základe dovolania sa neúčinnosti právneho úkonu súdom na základe § 235 insolvenčného zákona, môže sa stať takýto majetok súčasťou majetkovej podstaty dlžníka.⁹³ Pre názornú ukážku si to môžeme predstaviť na príklade dlžníka, ktorý predá svoje auto v hodnote 300.000,- Kč osobe blízkej za dohodnutú cenu 50.000,-Kč. Z právnej stránky nemôžeme povedať, žeby bola takto uzatvorená zmluva neplatná, ale vo vzťahu k insolvenčnému správcovi by mala byť neúčinná.

Z toho dôvodu má insolvenčný správca nárok domáhať sa neúčinnosti takejto zmluvy u insolvenčného súdu. Až na základe súdneho rozhodnutia ohľadne neúčinnosti tejto kúpnej zmluvy môže byť predané auto začlenené do súpisu majetkovej podstaty.

Napriek tomu, že oddĺženie je určené predovšetkým na uspokojovanie pohľadávok nezaistených veriteľov, ani pohľadávky zaistených veriteľov nezostávajú celkom stranou. Ich

⁹²KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.
⁹³KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

nárok bude uspokojený postupne podľa § 293 a 298 insolvenčného zákona.⁹⁴ Podmienkou pre uplatnenie nároku zo strany zaistených veriteľov je prihláška pohľadávky.

4.3.2. Spoločné oddĺženie manželov formou plnenia splátkového kalendára

Oddĺženie formou splátkového kalendára je druhý spôsob ako môžu byť uspokojené pohľadávky veriteľov. Ide o plnenie formou mesačných splátok, ktoré bude dlžník poskytovať nezaisteným veriteľom v pomere podľa výšky ich zaistených pohľadávok. Doba, po ktorú musia dlžníci realizovať mesačné splátkovým kalendárom môže byť v niektorých prípadoch sporná. V insolvenčnom zákone sa hovorí o piatich rokoch, počas ktorých je nutné plniť splátkový s ohľadom na mieru uspokojenia nezaistených veriteľov. Minimálna hodnota plnenia splátkového kalendára musí byť 30%. Táto doba môže byť skrátená pod 5 rokov v prípade, že dlžník uhradí 100% svojich pohľadávok rýchlejšie než je stanovená doba. Dôležité je taktiež spomenúť možnosť, kedy sa môžu dlžníci dohodnúť so svojimi veriteľmi na nižšom plnení než je 30%. Táto vzájomná dohoda s veriteľmi dlžníka vychádza z § 406 insolvenčného zákona, podľa aktuálneho znenia.⁹⁵

Dlžník má právo v návrhu na povolenie oddĺženia navrhnúť mieru uspokojenia nezaistených veriteľov v priebehu oddĺženia. Každý nezaistený veriteľ má právo zoznámiť sa s podaným insolvenčným návrhom a preveriť si aká bude hodnota uspokojenia jeho prihlásenej pohľadávky. Nezaistení veritelia majú taktiež právo o danom insolvenčnom návrhu hlasovať na schôdzi veriteľov.

Inak povedané buď dlžníci prídu takmer o všetok majetok, ktorý vlastní, alebo o všetky príjmy v nasledujúcich piatich rokoch. Ako už bolo povedané v rámci oddĺženia je nutné splatiť minimálne 30% z celkovej hodnoty dlhu. V prípade, že dlžníci nemajú dostatočne veľké príjmy alebo majetok, potom súd žiadosť o oddĺženie zamietne. Dôležité je spomenúť, že o spôsobe oddĺženia môžu rozhodovať taktiež veritelia. Zvyčajne je vhodné, aby dlžníci celú situáciu s veriteľmi pred jednali.

Vo všeobecnosti u dlžníkov s povoleným oddĺžením, čo platí i pre oddĺženia manželov, sa

⁹⁴KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁹⁵KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

dlžníci nesmú spoliehať na to, že keď splatia 30% dlhu je so splácaním koniec. Cieľom oddlženia je splatiť počas piatich rokov maximum, ktoré sú dlžníci schopní splatiť. Hodnota 30-tich % predstavuje len minimálnu možnú hranicu pre povolenie oddlženia.

Pokiaľ bolo schválenie spoločné oddlženie manželov formou splátkového kalendára, insolvenčný súd schváli následne obom dlžníkom, manželom jediný splátkový kalendár. Do splátkového kalendára sa zahrnú nezaistené záväzky oboch dlžníkov, a to v závislosti podľa príslušných skupín. Rozlišujeme:

- a) Skupinu spoločných záväzkov oboch manželov, jedná sa tu o aké záväzky, ku ktorým sú zaviazaní obaja manželia a ktoré je možné zásadne uspokojiť z ich spoločného a výlučného majetku. Pod tým si môžeme predstaviť príslušné zrážané časti z ich postihnuteľných príjmov.
- b) Skupinu individuálnych záväzkov manželov. Tu hovoríme o záväzkoch, ktoré vznikli len jednému z manželov v priebehu trvania manželstva. Tieto záväzky sú uspokojiteľné z rovnakého zdroja ako záväzky spoločné, s výnimkou vylúčených peňažných príjmov druhého manžela, ktorý sám nie je k úhrade oddlženia výslovne zviazaný. Výnimka nastáva v prípade, žeby tento manžel s použitím svojich výlučných príjmov na úhradu všetkých záväzkov podliehajúcich oddlženiu výslovne súhlasil. Z tohto dôvodu musia byť prihlásené pohľadávky za manželov preskúmané spoločne i s uvedeným rozlíšením, teda v rátane prípadného spolu dlžníctva.

V rámci oddlženia existuje možnosť využitia zmluvného záväzku tretej osoby, ktorý je poskytnutý jednému z manželov po dobu plnenia splátkového kalendára. Výhodou je, že zviazaná osoba tu nie je postavená do pozície osoby, ktorej sa týka ustanovenie o platcovi mzdy pri výkone rozhodnutia zrážkami zo mzdy povinného, a teda tu ani nie je možné mu adresovať príkaz vo zmysle § 406 ods. 3 písm. d., Insolvenčného zákona.^{96 94} Záväzok tejto osoby sa do splátkového kalendára premieta len v takej forme, že plnenie poskytované z neho dlžníkovi je označované len ako dlžníkov ďalší príjem, z ktorého bude splátkový kalendár plnený. Toto peňažné plnenie poskytované z titulu darovania, ktoré nepatrí do obsahu

⁹⁶KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

spoločného imania manželov. Platí, že tento výlučný majetok obdarovaného dlžníka v rámci spoločného splátkového kalendára oboch manželov môže byť využitý k úhrade prípadných výlučných záväzkov druhého manžela len v prípade, že s tým obdarovaný vysloví súhlas.⁹⁷

4.4. Prijatie spôsobu oddlženia

Možnosť navrhnúť, či má byť spoločné oddlženie manželov vykonané formou speňaženia majetkovej podstaty alebo splátkovým kalendárom, môžu dlžníci v návrhu na povolenie spoločného oddlženia manželov. O spôsobe oddlženia v skutočnosti rozhodujú nezaistený veritelia na schôdzi veriteľov, ktorá je zvolaná za tým účelom alebo môže byť rozhodnuté veriteľmi mimo túto schôdzu. Dlžník má povinnosť zúčastniť sa schôdze veriteľov osobne.

O príslušnom spôsobe spoločného oddlženia manželov rozhodujú na schôdzi veriteľov nezaistený veritelia, ktorí sa v čas do insolvenčného konania prihlásili hlasovaním. Rozhodnutie je prijaté, ak s ním súhlasí nadpolovičná väčšina vyššie uvedených veriteľov. Neprítomní veritelia majú možnosť hlasovať písomne pomocou hlasovacieho lístku.

Ak rozhodnutie nie je prijaté, rozhodne o ňom insolvenčný súd.⁹⁸

4.5. Rozhodnutie o schválení spoločného oddlženia manželov

Pokiaľ posúdi insolvenčný súd príslušné oddlženie ako vecne správne, dôjde k vydaniu rozhodnutia, ktorým sa oddlženie schváli. Dôležité je podotknúť, že oddlžením sú viazaní dlžníci, ale i veritelia, v rátane veriteľov, ktorí s oddlžením nesúhlasili a ani o ňom nehlasovali.⁹⁹

Náležitosti rozhodnutia o schválení oddlženia stanovuje insolvenčný zákon odlišne

⁹⁷Usnesenie Vrchného súdu zo dňa 19.4.2011, sp.zn. KSPH 40 INS 10341/2010, 3 VSPH 325/2011-B-16

⁹⁸KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

⁹⁹KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

podľa spôsobu vykonania oddĺženia.¹⁰⁰ V rozhodnutí o schválení oddĺženia speňažením majetkovej podstaty insolvenčný súd uvedie informáciu o tom, kto je insolvenčným správcom a rozhodne o jeho prislúchajúcej odmene do toho obdobia a náhrade hotových výdajov a o tom, ako budú tieto nároky uspokojené. Následne označí insolvenčný súd majetok, ktorý podľa stavu ku dňu vydania rozhodnutia náleží do majetkovej podstaty.

Uvedený musia byť súčasne i nezaistení veritelia, ktorí súhlasili s tým, že hodnota plnenia, ktoré pri oddĺžení dostanú, bude nižšia než 30% ich pohľadávky, a taktiež musí byť uvedená i najnižšia hodnota plnenia, na ktorom sa títo veritelia s dlžníkom dohodli. V rozhodnutí oddĺženie plnením formou splátkového kalendára, ukladá insolvenčný súd dlžníkom po dobu piatich rokov, platiť splátky vždy ku prvému dňu v mesiaci z príjmu, ktorý získavajú po schválení spoločného oddĺženia manželov. Súčasne sa stanovuje termín úhrady prvej splátky, a to tak, aby bola uhradená najneskôr do konca mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom nastanú účinky schváleného oddĺženia. V taktiež sa v tomto období označia príjmy z ktorých podľa stavu ku dňu vydania rozhodnutia má byť uhradená prvá splátka a tiež sa tu uvedie spôsob výpočtu príslušnej čiastky, ktorá z týchto príjmov ostane dlžníkom.¹⁰¹

4.6. Skončenie insolvenčného konania v rámci spoločného oddĺženia manželov

Pokiaľ splnia dlžníci riadne a včas celé oddĺženie podľa schváleného spôsobu oddĺženia jeho vykonaním, automaticky vezme to insolvenčný súd na vedomie a insolvenčné konanie o spoločnom oddĺžení manželov ukončí vydaním právnej moci k tomuto rozhodnutiu. Insolvenčný súd ešte rozhodne o vyúčtovaní výšky odmeny a náhrade nákladov insolvenčnému správcovi. Po absolvovaní všetkých týchto krokov je zbavený svojej funkcie príslušný insolvenčný správca.¹⁰²

¹⁰⁰KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

¹⁰¹HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

¹⁰²KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

4.7. Oslobodenie dlžníka od zostatku dlhov

Splnením všetkých povinností dlžníkmi riadne a v čas podľa schváleného spôsobu oddlženia môže insolvenčný súd na návrh dlžníka rozhodnúť uznesením o jeho oslobodení od platenia dovtedy neuspokojených pohľadávok., ktoré boli zahrnuté do spoločného oddlženia manželov. Oslobodenie sa vzťahuje i na také pohľadávky, ktoré neboli prihlásené do insolvenčného konania.¹⁰³

V rámci oslobodenia od zostatku dlhu existujú i prípady kedy môže dôjsť k odňatiu oslobodenia. Vďaka odňatia oslobodenia sa obnovuje i vymáhateľnosť zaniknutej neuhradenej časti dlhu.¹⁰⁴

¹⁰³KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

¹⁰⁴HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, Tomáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

5. Riešenie oddĺženia manželov v praxi

V tejto časti práce si demonštrujeme modelový príklad na spoločné oddĺženie manželov. Predstavíme si klasickú českú rodinu, ktorá žila do určitého času v domnienke, že oddĺženie a osobný bankrot je za vec, ktorá sa ich netýka a pravdepodobne sa ich nikdy týkať nebude.

Tak ako čas a dnešná zložitá doba ukazuje, osobný bankrot, teda insolvencia môže postretnúť skutočne kohokoľvek z nás. Z dôvodu môjho štúdia na ekonomickej fakulte na považujem za viac než vhodné aplikovať celú modelovú situáciu spoločného oddĺženia manželov do podnikateľského prostredia. V rámci tohto príkladu môžem poukázať i na ďalšiu významnú oblasť, ktorú upravuje novela Insolvenčného zákona, ktorým je oddĺženie podnikateľov.

V období pred novelou Insolvenčného zákona mali osoby, ktoré prekonalí konkurz na vlastnej koži, na základe svojich podnikateľských aktivít v rámci živnostenskej činnosti veľmi ťažkú životnú situáciu. Často krát vznikali situácie, že po prekonaní konkurzu zostala ešte značná časť dlho na pleciach dlžníkov. V niektorých prípadoch splácali dlžníci svoje dlhy až do smrti a prakticky už nemali v rámci svojho života možnosť dostať sa z danej nepriaznivej životnej situácie. Toto zmenila spomínaná novela Insolvenčného zákona, na základe ktorej existuje možnosť, aby i podnikatelia požiadali o oddĺženie. Konkrétne smerujem k situácii, v ktorej dôjde k realizácii konkurzu a následnej po jeho ukončení manželia požiadajú o spoločné oddĺženie manželov a tým pádom sa definitívne zbavia všetkých podĺžností voči svojim veriteľom a teda získajú príležitosť začať od znova.

Pri takto definovanom príklade môžeme poukázať na významnú zmenu, ktorú priniesla novela Insolvenčného zákona. Pri následnom zrovnaní situácie pred a po novele môžeme vidieť, že proces až do ukončenia konkurzu je stále rovnaký.

Na záver porovnáme ekonomickú situáciu manželov pred a po novele Insolvenčného zákona.

5.1. Modelová situácia spoločného oddĺženia manželov

Fiktívny manželia patrili medzi priemernú českú rodinu, ktorá v skutočnosti ani nevedela, čo sa skrýva pod termínom osobný bankrot. Obaja manželia pracovali ako živnostníci a

spoločné príjmy oboch manželov bohato stačili na bežný ekonomický štandard štvorčlennej rodiny.

Po uspokojení všetkých základných životných potrieb rodine zostávali voľné peniaze, ktoré si mohli dovoliť čerpať na bežný spotrebiteľský úver prípadne pôžičky. Tieto voľné finančné zdroje používali na zvelebenie domácnosti, prípadne plnili prania svojich dvoch detí.

Žiadosť o úver či pôžičku im banka vždy bez nejakých problémov schválila. Rovnako nemala tato konkrétna rodina nikdy problém so splácaním svojich záväzkov, a preto pre nich pojem oddlženie akoby neexistoval.

5.1.1. Vznik osobného bankrotu a následný dopyt po spoločnom oddlžení manželov

Napriek tomu, že spomínaná rodina bola nadmieru zodpovedná a vždy si plnili svoje záväzky v čas, stačila jedna zlomová situácia a dostali sa do platobnej neschopnosti.

Keďže manžel pracoval ako taxikár a manželka ako kaderníčka, obaja potrebovali pre realizáciu svojho podnikania živnostenské oprávnenie. Rozbeh pracovnej kariéry každého z manželov bol spočiatku veľmi sľubný. Spoločný príjem rodiny dosahoval spočiatku veľmi slušnú sumu. Vďaka tomu, že ani jeden z manželov spočiatku nemali nijaký väčší problém a vyzeralo to, že už majú sľubne zabehnutú kariéru, a teda sa rozhodli obaja zainvestovať do svojej podnikateľskej činnosti. Manžel si kúpil nové auto na leasing a manželka investovala do rekonštrukcie svojho kaderníctva. Manželkina investícia bola rovnako ako tá manželova financovaná formou úveru.

Keďže manželia nepredpokladali žiadne extrémne výkyvy v príjmoch, rozhodli sa pre rekonštrukciu kuchyne. Na bankovom účte, ale nemali dostatok hotovosti, a preto sa rozhodli pre spotrebiteľský úver. Splácanie tohto úveru nijak nenarušilo ich rozpočet

Rodina svoju finančnú situáciu bez problémov zvládala až do chvíle, kým sa obom manželom neprestalo dariť v rámci ich živnostenského podnikania. Postupom času sa ukázalo, že spoločné príjmy nepostačujú na splácanie všetkých pôžičiek a tak sa začali prvé problémy s riadnym splácaním úverov.

Bohužiaľ u oboch manželov došlo k relatívne veľkému poklesu príjmov. U manželky to bolo zapríčinené vstupom novej konkurencie do jej podnikateľskej oblasti v ich regióne. Manželove príjmy poklesli z dôvodu úrazu a následnej práce neschopnosti. Nemocenské dávky s problémami ledva pokrývali náklady na bežný chod domácnosti. V takejto situácii rodine nezostávali žiadne peniaze na splácanie manželkinho úveru, manželovho leasingu a ostatných pôžičiek.

Došlo k prerušeniu niektorých splátok úveru a pôžičiek s presvedčením, že ako náhle bude manžel opäť pracovať, všetko sa uvedie do poriadku a splátky sa následne obnovia. Aby túto zložitú finančnú situáciu mohli prekonať, rozhodli sa, že na splátky úverov si vezmú preklenovací úver. Napriek tomu, že tento plán sa spočiatku javil racionálny, bol narušený tým, že manželov zdravotný stav sa zhoršil a musel podstúpiť operáciu, ktorá spôsobila predĺženie manželovej práceneschopnosti.

Neuhradené splátky začali postupne narastať a stávali sa z nich obrovské dlhy. Poskytovateľ pôžičky po porušení splátkového kalendára od zmluvy odstúpil a začal požadovať úhradu celej pôžičky naraz, v rátane úrokov a sankcií. To isté sa opakovalo u spotrebiteľského úroku. Manželia sa ocitli pred povinnosťou zaplatiť astronomickú sumu, na ktorú nemali vôbec žiadne finančné zdroje. K tomu všetkému postupne pribudli ešte žaloby a exekúcie a ďalšie navýšenia dlhov o náklady súdneho a exekučného konania. Na tieto platby rodinné príjmy nestačili. Keďže boli manželia zaevidovaný v registri neplatičov, žiadna banka im novú pôžičku nechcela poskytnúť, a preto sa rozhodli k poslednému zúfalému kroku a vzali si úver od nebankovej spoločnosti, ktorá žiaden register dlžníkov neevidovala a taktiež nepožadovala žiadne preukazovanie príjmu. Cenou takejto služby boli výrazne vyššie úroky a neúnosné sankcie pre prípad neplácania úveru.

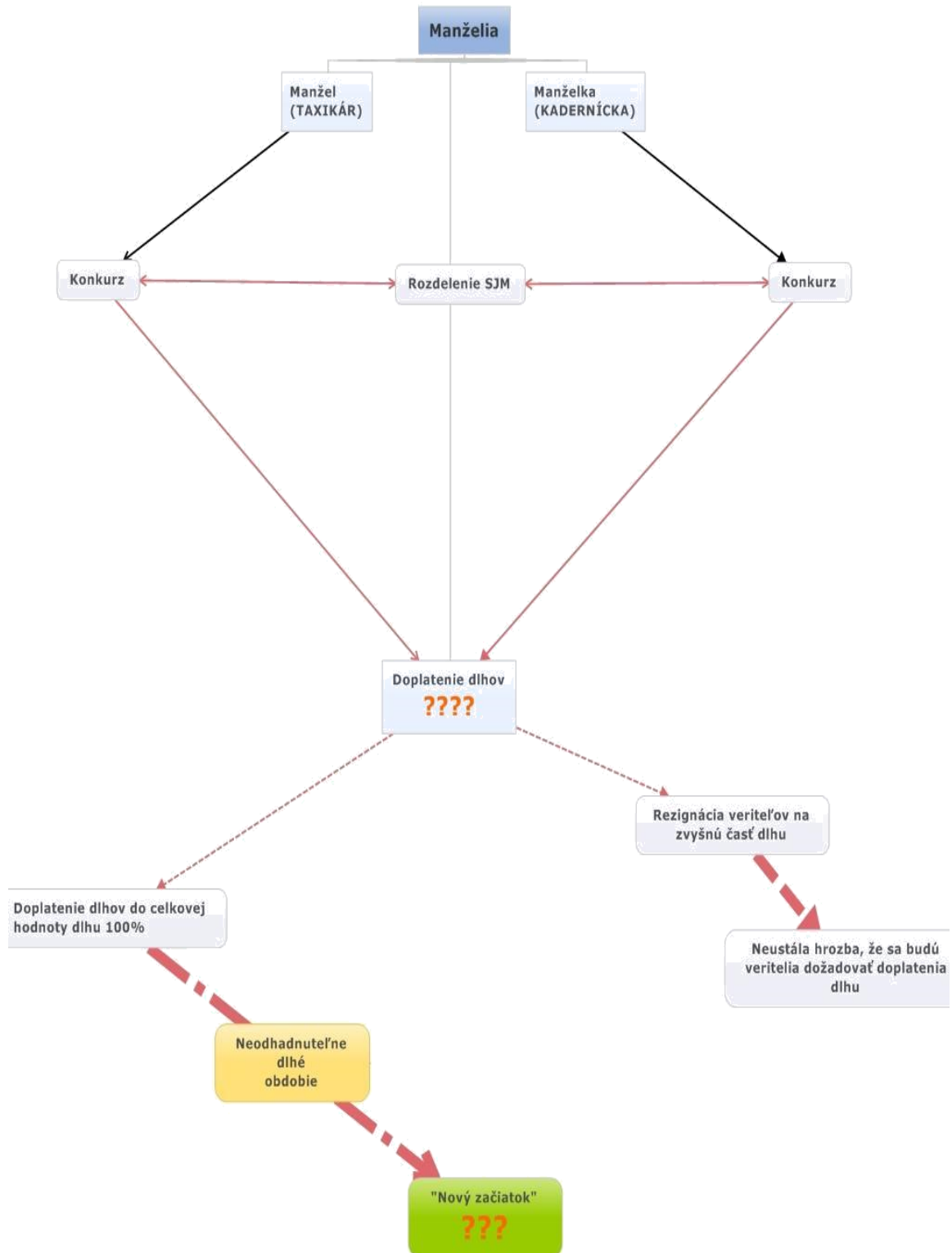
Týmto krokom sa špirála úverov roztočila a život kedysi spokojnej rodiny dostával ranu za ranou. Obaja manželia boli nútený absolvovať proces konkurzu. Keďže spoločné imanie manželov bolo nedostačujúce na vysporiadanie všetkých záväzkov, a teda i po ukončení konkurzu zostali každému z manželov nevysporiadané dlhy.

5.1.2. 2013-2014

Do tejto chvíle je rovnaký procesný postup i v prípade, že daná situácie by prebiehala v roku 2013 prípadne v roku 2014. Rozkol nastáva v prípade, že po ukončení konkurzu zostali manželom ešte nevypriadané dlhy.

2013

V prípade, žeby sme sa riadili legislatívou z roku 2013, manželia by nemali vôbec možnosť požiadať o spoločné oddĺženie manželov, pretože predchádzajúca legislatíva vôbec neumožňuje oddĺženie podnikateľov, ktorých dlhy pochádzajú z podnikateľskej činnosti. Manželia sú odkázaní žiť len zo životného minima až do obdobia, kým nie sú splatené všetky dlhy veriteľov v plnej čiastke. Ešte tu existuje variant, že veritelia nebudú trvať doplatení dlhu, ale i tak tu ostane pre dlžníkov hrozba, že veritelia budú ešte niekedy v budúcnosti vymáhať neplatené dlhy.

Obrázok 1 Prípustné riešenie pre manželov po absolvovaní konkurzu v období do 31.12.2013

2014

Vďaka novele insolvenčného zákona sa uvedeným manželom naskytuje možnosť použiť pre konečnú likvidáciu svojich dlhov inštitút spoločného oddĺženia manželov, prípadne oddĺženia každého z manželov zvlášť. Spočiatku by sa mohlo zdať, že po rozdelení spoločného imania manželov v konkurze sa bude možnosť spoločného oddĺženia manželov automaticky vylučovať. Po dôkladnom zvážení situácie som dospela k záveru, že pokiaľ nedošlo k zániku manželstva, dochádza k opätovnému vzniku spoločného imania manželov po ukončení konkurzu. Z toho všetkého mi vyplýva, že dlhy, ktoré zostali dlžníkom po ukončení konkurzu automaticky opäť vstupujú do spoločného imania manželov. Taktiež považujem za dôležité vyzdvihnúť fakt, že v súčasnosti už nie sú problémom dlhy z podnikania pri zahájení oddĺženia. Z dôvodu pretrvávajúceho manželstva, teda nevidím dôvod, prečo by nemalo byť povolené uvedenej rodine spoločné oddĺženie manželov, čím by dosiahli zníženie nákladov na činnosť insolvenčného správcu.

Naši manželia sa z vyššie uvedených dôvodov rozhodli kontaktovať spoločnosť, ktorá sa zaoberá insolvenciou a nechali si zistiť všetky podmienky a náležitosti ohľadne oddĺženia. Keďže základné podmienky pre osobný bankrot a oddĺženie obaja splňovali, ukázalo sa, že návrh na osobný bankrot bol v danej chvíli skutočne ideálnym riešením. Príslušný súd by mal teda i v takomto prípade povoliť spoločné oddĺženie manželov, pokiaľ manželia spĺňajú všetky zákonom stanovené podmienky. Všetky dlhy manželov budú prevedené do procesu spoločného oddĺženia manželov a ak budú manželia disciplinovane plniť splátkový kalendár, tak sa môžu po piatich rokoch zbaviť všetkých svojich podlžností a môžu začať “nový život” bez obavy, budú ešte niekedy prenasledovaný svojimi veriteľmi. Toto všetko platí len za predpokladu, že sa manželia budú v budúcnosti vyhýbať rizikovým operáciám, ktoré by ich mohli opäť priviesť k úpadku, ktorého jediným riešením bol už len konkurz.

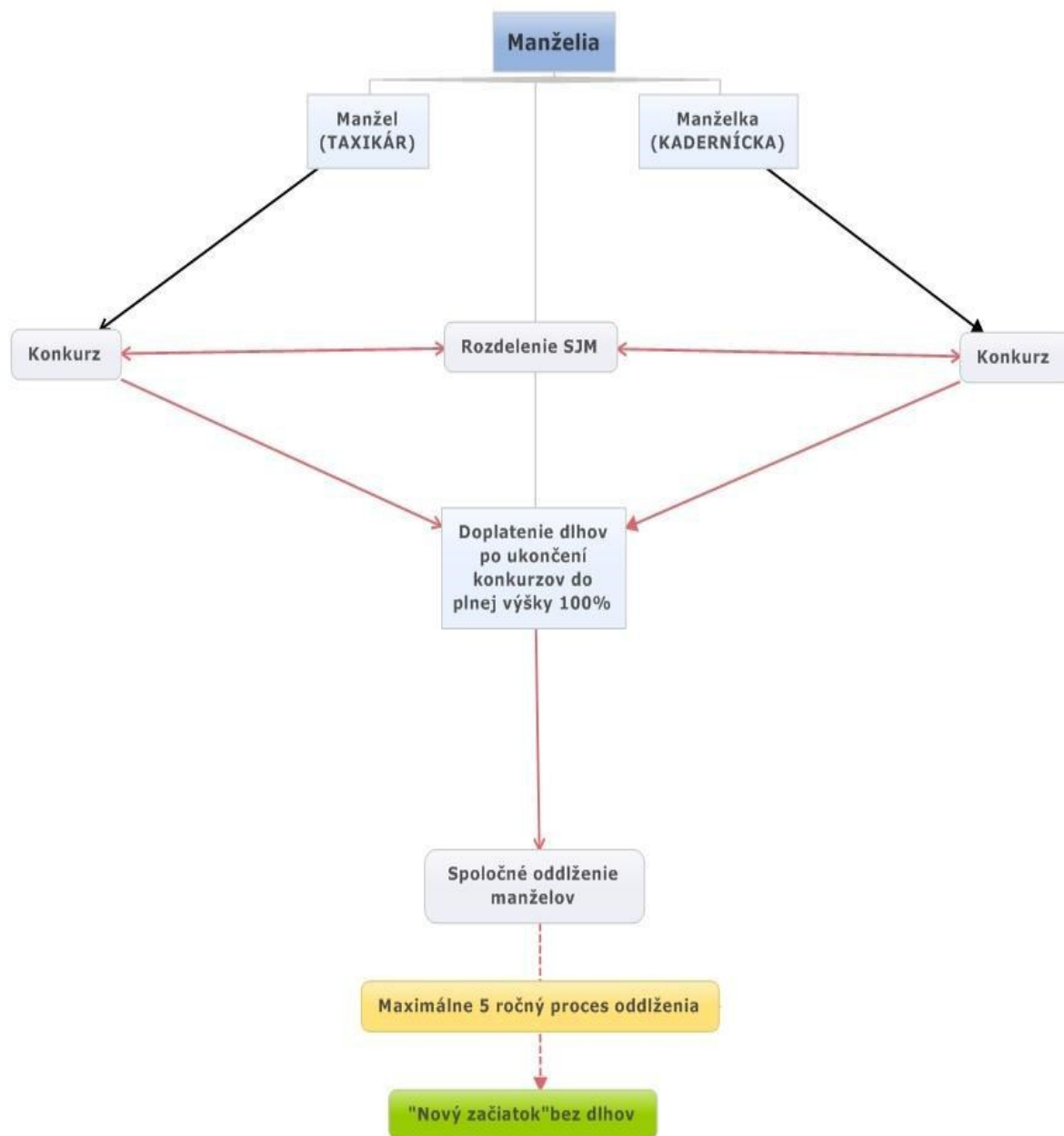
Tento príklad nám ukazuje, že osobný bankrot a oddĺženie nie je žiadna blamáž ani známka vlastného neúspechu. V živote sú niekedy situácie, kedy nevieme čo si pre nás osud

pripraví. Je dobré, že vláda schválila riešenie takýchto situácií formou oddlženia. V opačnom prípade by sa ľudia zadlžili tak, žeby nemali šancu svoje dlhy splatiť ani do konca života.¹⁰⁵

Zo štatistík vyplýva, že prípady úpadku manželov sú čím ďalej tým častejším javom. Bohužiaľ zvyčajne je ťažké určiť či dlžníci do úpadku spadli vďaka nepriaznivej súhre okolností, alebo vďaka nedostatočnej predvídavosti rizika, ktoré plynú pri každej pôžičke.

¹⁰⁵ BANKROTAODDLUŽENÍ.BO: *Život bez dluhů díky oddlužení. Osobní bankrot a oddlužení - životní příběh České rodiny: Osobní bankrot a oddlužení v životě* [online]. BO [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.bankrotaoddluzeni.cz/oddluzeni-v-zivote/>

Stav od 1.1.2014

Obrázok 2 Prípustné riešenie pre manželov po absolvovaní konkurzu v období od 1.1.2014

5.1.3. Aplikácia spoločné oddlženie manželov formou splátkového kalendára v praxi

Výpočet mesačnej splátky pre veriteľov, ktorú musia manželia odvieť svojim veriteľom sa vyčísľuje súčasne s mesačným príjmom dlžníkov, ktorý budú dlžníci dostávať pravidelne po celú dobu splácania. V prípade spoločného oddlženia manželov sa tento výpočet vykonáva vždy osobitne pre manžela i manželku, u každého z nich sa vyráta nepostihnuteľné minimum a čiastka k prerozdeleniu na splátku dlhu pre veriteľov. Celková mesačná splátka pozostáva zo súčtu hodnoty k prerozdeleniu u manžela a manželky dohromady. V ďalšom texte si detailne popíšeme postup výpočtu mesačnej splátky pre veriteľov.

Výpočet mesačnej splátky

Mesačná splátka pre oddlženie formou splátkového kalendára sa vypočítava rovnako ako zrážka pre prednostnú pohľadávku pri exekúcií.¹⁰⁶ To v praxi znamená, že po rozdelení postihiteľnej čistej mzdy na tretiny, tak dochádza k zrážkam z druhej tretiny zostatku tejto čistej mzdy (na prednostné pohľadávky) a uspokojia sa z nej najprv bez ohľadu na poradie pohľadávky výživného, ktoré majú zvláštne postavenie a až následne podľa svojho poradia ostatné prednostné pohľadávky. V prípade, že nepostačuje druhá tretina k uspokojeniu všetkých pohľadávok výživného, uspokojia sa najskôr bežné výživné všetkých oprávnených a až následne nedoplatky za výživné za predchádzajúce obdobie. Nedoplatené výživné sa uspokojuje podľa pomeru bežného výživného, to znamená bez ohľadu na poradie. Ak by neboli z druhej tretiny uhradené ani bežné výživné všetkých oprávnených, rozdelí sa medzi nich čiastka stiahnutá z druhej tretiny pomerne podľa výšky bežného výživného bez ohľadu na výšku nedoplatku.

Uvedené pohľadávky sú prednostné v prípade, že zrážky zo mzdy boli uložené nariadením výkonu rozhodnutia, alebo ak boli vykonaná dohoda o zrážkach zo mzdy. Prednostné pohľadávky, respektíve ich časti, ktoré nemohli byť uspokojené z druhej tretiny, sa presúvajú do prvej, kde ale strácajú svoju prednostnú povahu.¹⁰⁷

¹⁰⁶HELDEMORA. H: *Oddlužení manželů* [online]. H [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://oddluzeni-bankroty-insolvence.cz/oddluzeni-manzelu/>

¹⁰⁷VYPLATA. V: *Postup při provádění srážek ze mzdy a jejich rozsah* zo dňa 26.12.2013. Inflow: *Vyplata.cz* [online]. V. [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.vyplata.cz/vyplatamzdy/postuppriprovadenisrazekzemzdyajejichrozsah.php>

Ďalšou neodmysliteľnou položkou v splátkovom kalendári je nezbaviteľné minimum, ktoré od prvého januára 2014 prešlo významnými zmenami v súvislosti s výpočtom exekučných dávok. Došlo k zvýšeniu nezbaviteľnej čiastky pri vykonávaní exekučných zrážok zo mzdy. Táto čiastka je odvodená zo životného minima, ktoré v súčasnej dobe je 3.410,-Kč a z normatívnych nákladov na bývanie, ktoré sa taktiež od januára 2014 zvýšili z pôvodnej čiastky 5.687,-Kč na hodnotu 5.873,-Kč. Nezbaviteľná čiastka na osobu povinného je v konečnom vyčíslení $\frac{2}{3}$ z čiastky 9.283, to znamená, že v súčasnosti od januára 2014 sa jedná hodnotu 6.188,67,-Kč. Uvedená čiastka sa ďalej môže navýšiť o dielčiu nezabaviteľnú čiastku na každú osobu, ktorej je dlžník povinný poskytovať výživné. Toto navýšenie sa vypočítava ako $\frac{1}{4}$ zo základného nezabaviteľného minima, teda z čiastky 6.188,67,-Kč, čo je v konečnom rozrátaní 1.547,17,-Kč. Pri výpočte celkovej nezabaviteľnej čiastky sa táto dielčia nezabaviteľná čiastka násobí počtom osôb, ktorým je dlžník povinný poskytovať výživné.

Konečná splátka pre plnenie oddĺženia formou splátkového kalendára v roku 2014 sa vypočíta ako čistý príjem, po odrátaní daní, zdravotného poistenia, mínus nezabaviteľné čiastky, ktoré sa menia každý rok, pre rok 2014: 6.188,67,-Kč- vyživovaná osoba(manželka, deti): 1.547.17,-Kč/osoba.¹⁰⁸ To celé sa rovná výslednej čiastke, ktorá sa zaokrúľuje na dol na čiastku X, deliteľnú tromi v celých korunách.

V závere výpočtu môžu nastať dve situácie, a to keď X väčšie ako 9.283,-Kč, tak nad túto čiastku sa odráta všetko z X. Druhou možnosťou je situácia, keď je X menšie než 9.283,-K, a potom dochádza k zrážke $\frac{2}{3}$ z X.¹⁰⁹

Rovnaký výpočet platí i pre rok 2013 s tým rozdielom, že sa nám tu menia zákonom stanovené čiastky. Konkrétne hodnoty sú zhrnuté v nižšie uvedenej tabuľke č. 1.

¹⁰⁸ **Nezbaviteľné čiastky** sa zrátajú a následne sa suma zaokrúhli na celé koruny smerom nahor.

¹⁰⁹ HEDEMORA. H: *Oddlužení manželů* [online]. H [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://oddluzeni-bankroty-insolvence.cz/oddluzeni-manzelu/>

Rok	2013	2014
Životné minimum jedinca	3410 Kč	3410 Kč
Náklady na bývanie	5687 Kč	5873 Kč
Základná nezbaviteľná čiastka	9097 Kč	9283 Kč
2/3 nezbaviteľnej čiastky	6064,67 Kč	6188,67 Kč
1/4 nezbaviteľnej čiastky na povinného	1516,17 Kč	1547,17 Kč
Maximum 1/3 zostatku mzdy	3032 Kč	3094 Kč

Tabuľka 1 Záonné minimum pre roky 2013 – 2014

Ako už bolo v predchádzajúcom texte spomínané i v tabuľke môžeme tabule č. 1 vidieť, že došlo k nárastu zákonom stanovenej sumy nákladov na bývanie a základnej nezbaviteľnej čiastky medzi rokom 2013 a 2014. Táto skutočnosť prakticky ovplyvnila nárast ostatných položiek v tabuľke.

Na záver sa v súvislosti s týmto výpočtom vzniká dosť špecifická otázka pre Moravskoslezský kraj, pretože Krajský súd v Ostrave požaduje po každom insolvenčnom správcovi polročnú správu o plnení oddĺženia, v ktorom je detailne zaznamenaný priebeh plnenia oddĺženia. Vzniká tu otázka či v rámci spoločného oddĺženia manželov sa bude tvoriť len jedna „správa o plnení oddĺženia“ alebo bude tento dokument vystavovaný pre každého z manželov zvlášť. Dalo by sa povedať, že tento procesný úkon spoločného oddĺženia manželov ešte nie je úplne domyslený z technického hľadiska.

Správa o plnení oddĺženia sa u jednotlivcov tvorí buď pomocou excelovskej tabuľky alebo za pomoci počítačového softwaru určeného pre komplexné riešenie agendy insolvenčného správcu. Vzhľadom na to, že software v súčasnosti ešte nie je aktualizovaný o funkciu vytvárania správy pre plnenie spoločného oddĺženia manželov, existuje len jediná možnosť ako vytvoriť príslušnú správu manuálne. Medzi insolvenčnými správcami existuje stále dilemma ako správne by mala vyzeráť správa pre plnenie spoločného oddĺženia manželov. Z toho dôvodu som sa rozhodla upraviť pôvodný podklad pre správu o plnení oddĺženia a upravila som ju pre použitie pre správu pre spoločné oddĺženie manželov v tabuľke č. 2.

Krajskému soudu v Ostravě		Zpráva o plnění společného oddlužení manželů č.			
Sp.zn.					
Dlužníci:					
Ze dne:					
rok		2014		2014	
měsíc		1.		2.	
ZM+NNB		1. Manžel	Manželka	2. Manžel	2. Manželka
		9283	8762	9283	8762
čistý příjem		25000	15000	25000	15000
vyživované os.		3	3	3	3
nepostižitelné		13925	11816	13925	11816
postižitelné jedn		11075	3184	11075	3184
Postižitelné souhrn		14259		14259	
mimoř. příjem					
darovací sml.					
k přerozdělení		11075	3184	11075	3184
odměna IS		1350		1350	
výživné					
jiné zapodstat.					
věřitelé		9725	3184	9725	3184
věřitele spolu		12909		12909	
rok		2014		2014	
měsíc		4.		5.	
ZM+NNB		4. Manžel	Manželka	5. Manžel	5. Manželka
		9283	8762	9283	8762
čistý příjem		25000	15000	25000	15000
vyživované os.		3	3	3	3
nepostižitelné		13925	11816	13925	11816
postižitelné jedn		11075	3184	11075	3184
Postižitelné souhrn		14259		14259	
mimoř. příjem					
darovací sml.					
k přerozdělení		11075	3184	11075	3184
odměna IS		1350		1350	
výživné					
jiné zapodstat.					
věřitelé		9725	3184	9725	3184
věřitele spolu		12909		12909	

Tabulka 2. A. Správa o plnění společného oddlužení manželů

Věřitel	Dp.	Pohledávka	%						
1		10000,00	16,6667%		530,67	1620,83	530,67	1620,83	530,67
2		20000,00	33,3333%	3241,67	1061,33	3241,67	1061,33	3241,67	1061,33
3		30000,00	50,0000%	4862,50	1592,00	4862,50	1592,00	4862,50	1592,00
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
Celkem:		60000,00		Celkem věř.	9725,00	12909,00	22634,00	25818,00	35543,00
				Míra usp. věř.	16,21%	21,52%	37,72%	43,03%	59,24%
				Oček. usp. věř.	972,50%	645,45%	754,47%	645,45%	710,86%
Měsíc oddlužení					1	2	3	4	5
Komentář:									
Prohlašuji, že jsem neobdržel jiné, než výše uvedené příjmy.									
Dlužník:					Insolvenční správce:				

Tabuľka 3. B. Správa o plnení spoločného oddluženia manželov

6. Analýza predmetnej judikatúry

Podkladom pre spracovanie tejto časti diplomovej práce boli použité rozličné pravo mocné rozhodnutia vo veci spoločného oddlženia manželov, ktoré boli získané z oficiálneho serveru českého súdnictva. Na týchto vybraných príkladoch môžeme vidieť rozdielnú rozhodovaciu prax u českých súdov v rámci danej problematiky. Pomocou vybraných príkladov si predstavíme situácie, ktoré mohli nastať do 31.12.2013 a zároveň poukážem na aktuálne zmeny ktoré priniesla novela insolventného zákona. Predstavíme si dve varianty, v ktorých môže byť aplikovaný inštitút spoločného oddlženia manželov a taktiež si predstavíme, ako prakticky reagujú v súčasnosti súdy na prípady, v ktorých je potenciál na spoločné oddlženie manželov.

Prvý prípad si predstavíme trochu viac komplexnejšie, pretože ide o prípad, ktorý ako prvý bol rozhodnutý v prospech spoločného oddlženia manželov. V ostatných príkladoch len poukážem na rozdielnú súdnu prax v českej republike.

6.1. Rozdielne spôsoby riešenia spoločného oddlženia manželov v rozhodovacej praxi Českého súdnictva do 30.12.2013

Ako už bolo viac krát spomenuté spoločné oddlženie manželov existovalo v Čechách už i pred novelou insolvenčného zákona i napriek tomu, že tento inštitút v skutočnosti nemal žiadnu právnu oporu v predchádzajúcej verzii príslušného zákona. Na základe spoločného imania manželov sa postupom času došlo k spoločnému výkonu oddlženia manželov v jednom procese. Vďaka tomu boli súdy schopné vyvodiť veľmi zaujímavé rozhodnutia. Ak by sme to povedali trochu zveličene, súdy boli prakticky donútené riešiť daný problém, pretože manželia v Čechách často i pred uzákonením novely insolvenčného zákona žiadali o ich spoločné oddlženie. Súdy napriek tomu, že nemali žiadnu zákonnú oporu pre tieto prípady, museli vždy dospieť k nejakému záveru. Keďže súdy rozhodovali na základe vlastného úsudku, došlo k tomu, že môžeme nájsť skutočne rozdielne spôsoby rozhodnutí. Medzi tieto rozhodnutia patrí napríklad:

- 1. uznesenie, ktoré hovorí v prospech spoločného oddlženia manželov, ktoré je vydané na základe žiadosti manželov v insolvenčnom návrhu, ktorý je spojený s návrhom na oddlženie,**
- 2. uznesenie, na základe ktorého vzniká čiastočne spoločné oddlženie manželov,**

3. uznesenie súdu, ktoré i napriek spoločnej žiadosti manželov zamietlo žiadosť o spoločné oddlženie manželov. V tomto rozhodnutí súd preferoval riešenie úpadku formou oddlženia u každého z manželov oddelene.
4. Rozhodnutie o spoločnom oddlžení manželov z moci súdu

6.1.1. Uznesenie, ktoré hovorí v prospech spoločného oddlženia manželov, ktoré je vydané na základe žiadosti manželov v insolvenčnom návrhu so spoločným návrhom na oddlženie

Dlhé obdobie sa viedli spory o tom, či by mali byť povoľované spoločné oddlženia manželov. Ako už bolo spomínané, prelomovým rozhodnutím bolo uznesenie Vrchného súdu v Prahe, ktoré bolo vydané 15.12.2009, sp.zn. 1 VSPH 669/2009-A-21, sp.zn. KSPL 54 INS 4966/2009¹¹⁰. V tomto insolvenčnom konaní nastala situácia, že každý z manželov podal vlastný návrh na povolenie oddlženia. Insolvenčný súd v prípade manžela vyhovel žiadosti, zatiaľ čo u manželky navrhol insolvenčný súd I. stupňa zamietnutie návrhu na oddlženie. Insolvenčný súd súčasne rozhodol o spôsobe riešenia úpadku formou nepatrného konkurzu.¹¹¹

Po zamietavom stanovisku insolvenčného súdu sa manželka rozhodla podať odvolanie voči rozhodnutiu insolvenčného súdu I. stupňa.¹¹²

Dlžníčka postavila svoje odvolanie najmä na odôvodnení, že jej prípad by sa mal posudzovať v súvislosti s insolvenčným návrhom jej manžela. Dospela k názoru, že oba insolvenčné návrhy by mali byť posudzované spoločne. V takomto prípade by mal súd prihliadať k súčtu spoločných dlhov a príjmov v rámci spoločného oddlženia manželov, pretože v takom prípade aby bola minimálna hranica uspokojenia veriteľov v hodnote 30% ich pohľadávok splnená.

Po dôkladnom preskúmaní Vrchný súd v Prahe zistil z obsahu návrhov oboch dlžníkov, že uvedené záväzky spadajú spoločného imania manželov. Dôležitú úlohu tu zohráva § 143a

¹¹⁰Uznesenia Vrchného súdu v Prahe zo dňa 15.12.2009, sp.zn. 1 VSPH 669/2009-A-21, sp.zn. KSPL 54 INS 4966/2009

¹¹¹LOPATA, Petr. Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona. Brno, 2013. Rigorózní práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

¹¹² Dostupné z insolvenčního rejstříku, <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

občianskeho zákonníku. V tomto prípade nebolo preukázané zúženie spoločného imania manželov a ani nebolo nikdy tvrdené, žeby spoločné imanie neexistovalo, a preto súd vychádzal z domnienky, podľa ktorej platí, že pokiaľ nie je preukázaný opak, súd ma za to, že nadobudnutý majetok a záväzky, ktoré vznikli počas trvania manželstva tvoria spoločné imanie manželov. Taktiež nebolo preukázané, že by niektoré záväzky vznikli pred uzavretím manželstva, prípadne pred vznikom spoločného imania manželov.¹¹³

Po komplexnom zhodnotení celého prípadu Vrchný súd v Prahe v danej veci konštatoval, že nie je a ani nemôže byť rozdiel v tom, či spoločné dlhy sa riešia v rámci insolvenčného konania, ktorého účastníkom je len jeden z manželov, ktorý podal návrh na povolenie oddlženia a druhým manželom, ktorý sa k tomu návrhu pripojí len svojím podpisom, v porovnaní so situáciou keď obaja manželia podajú ako navrhovatelia a dlžníci podajú spoločný návrh na oddlženie manželov, prípadne každý z nich samostatne. V praxi by nemal byť rozdiel v tom,

či manželia podajú insolvenčný návrh s návrhom na povolenie oddlženia spoločne, alebo každý zvlášť, prípadne len jeden z nich a druhý návrh spolu podpíše. Nemal by byť rozdiel v tom, za akých podmienok bude majetok v spoločnom imaní manželov použitý pre účely oddlženia.¹¹⁴

Z podpisu, ktorý sa nachádza na povolení oddlženia je možné vyvodit', že ide vyjadrenie súhlasu manžela dlžníka s daným návrhom, aby pre účely oddlženia mohol byť použitý všetok majetok zo spoločného imania manželov. Zarátávajú sa sem i príjmy, ktoré budú v budúcnosti vyplatené. Nezáleží na tom, či ide o oddlženie speňažením majetkovej podstaty, prípadne plnením formou splátkového kalendára.

Problematické môžu byť situácie, pokiaľ dlžníkov manžel nepripojí svoj podpis a súhlas na návrh na povolenie oddlženia. Pokiaľ nereaguje ani na výzvu súdu, súd návrh odmietne na

¹¹³ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Sagit, 2012. 1120s. ISBN 978-80-7208-922-2.

¹¹⁴LOPATA, Petr. *Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona*. Brno, 2013. Rigorózní práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

základe ustanovenia § 393 odst. 3/ Insolvenčného zákona.¹¹⁵ Jednou prípustnou možnosťou je doloženie, že oddĺžením nemôže byť dotknutý majetok z nevypriadaného spoločného imania manželov a rozsah vyživovacích povinností dlžníka voči jeho manželovi a nezaopatreným deťom.¹¹⁶

Ak nastáva oddĺženie formou splátkového kalendára, dlžníkov manžel sa zaväzuje svojím podpisom poskytnúť po celú dobu poskytovať potrebnú súčinnosť k tomu, aby sa veriteľom dostala pomocou insolvenčného správcu z jeho príjmov stanovené plnenie v rozsahu podľa ustanovenia §398 ods. 3/ Insolvenčného zákona. Nedostatok súčinnosti máva z pravidla za následok to, aby proces oddĺženia bol vo vzťahu k obom manželom úspešne dovŕšený rozhodnutím insolvenčného súdu o ich oslobodení od platenia zostávajúcej časti pohľadávok. Záleží na tom, v akej fáze insolvenčného konania to vyšlo najavo. Takouto prekážkou môže byť situácia, kedy dlžníkov manžel návrh na oddĺženie síce podpísal, ale svoje príjmy, alebo ich časť zatajil, poprípade nevykonával všetky úkony potrebné k tomu, aby sa jeho príjem stal v režime oddĺženia zdrojom pre uspokojenie veriteľských výborov.

Naznačené východiská zásadne ovplyvňujú skúmanie dôvodnosti odvolania. Odvolací súd vychádza z ustanovenia § 205 a ods. 1 písm. f./ Občianskeho súdneho poriadku v takom zmysle, že skutkový stav veci, ktorý mal za rozhodný súd prvého stupňa, doznal zásadnej zmeny rozhodnutím insolvenčného súdu vo veci zn. KSPL 27 INS 4965/2009. Na základe povolenia riešenia úpadku manžela dlžníčky formou oddĺženia došlo k výraznému zásahu do majetkovej sféry dlžníčky. Dlžníčka podpisom insolvenčného návrhu svojho manžela spojeného s návrhom na oddĺženie vyjadrila nielen formálny súhlas so zahájením insolvenčného procesu vyžadovaným ustanovením §392 ods. 3/ Insolvenčného zákona, ale súčasne takýmto kvalifikovaným prejavom súhlasila s tým, že všetok majetok tvoriaci ich spoločné imanie manželov bude využitý pre potreby oddĺženia jej manžela.¹¹⁷

V prípade, žeby súčasne vedľa seba bežali dve insolvenčné jednanie, bolo by to v rozpore so zásadou spravodlivého insolvenčného procesu a taktiež v rozpore so záujmom veriteľov v

¹¹⁵KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

¹¹⁶LOPATA, Petr. *Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona*. Brno, 2013. Rigorózní práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

¹¹⁷KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

súvislosti s najvyšším uspokojením pohľadávok podľa § 5 písm. a/ Insolvenčného zákona, v prípade žeby boli tieto prípady prejednávané rozličným spôsobom u každého z manželov.¹¹⁸ S ohľadom na faktické komplikácie vzniknutých v dôsledku možných stretov úpravy oddĺžením s konkurznou úpravou, nejaví sa rozumným ani účelným odprieť obom dlžníkom sanovať svoje spoločné dlhy v jednom procese, v ktorom bude možné k úhrade pohľadávok veriteľov v rovnakom režime použiť všetky príjmy dosiahnuté v priebehu oddĺženia každým z manželom prípadne oboma spoločne, k čomu dali obaja manželia kvalifikovaný súhlas. Na záver došlo ku zmene insolvenčného správcu podľa § 31 odst. 1/ Insolvenčného zákona, pretože je žiaduce, aby správu spoločného imania spravoval len jeden insolvenčný správca.¹¹⁹

Z vyššie uvedeného môžeme vyvodiť, že neobstojí záver insolvenčného súdu o neschopnosti dlžníčky uhradiť v režime oddĺženia svojim veriteľom aspoň 30% záväzkov. Takéto stanovisko neobstojí z dôvodu, že súd nezvažoval príjmy manžela, ohľadne ktorých už bol v inom procese prijatý záver, že sú príslušné príjmy postačujúce pre potreby príslušného oddĺženia. Z toho dôvodu rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 219 a ods. 2/ Občiansko-súdneho poriadku o zrušení príslušného uznesenia príslušného súdu v napadnutej časti o výroku riešenia spôsobu úpadku a následne bol príslušný prípad vrátený súdu prvého stupňa k ďalšiemu riešeniu.

Vzhľadom k tomu, že už bolo pravo mocne rozhodnuté o úpadku dlžníčky a súčasne i o spôsobe oddĺženia jej manžela, bolo z hľadiska procesného optimálne, aby insolvenčný súd podľa § 112 ods. 1/ Občiansko súdneho poriadku spojil obe veci do spoločného pre jednania, a aby prípad bol naďalej prejednávaný pod spisovou značkou manžela. V danom procese ešte súd rozhodne o spôsobe riešenia zisteného úpadku dlžníčky, stanoví spôsob riešenia úpadku a súčasne stanoví povinnosti dlžníkov podľa §406 ods. 3a/ Insolvenčného zákona.¹²⁰

6.1.2. Uznesenie, na základe ktorého vzniká čiastočne spoločné oddĺženie manželov,

Ďalším spôsobom riešenia oddĺženia manželov je čiastočné spoločné oddĺženie manželov. Tento postup si predstavíme na uznesení o chválení oddĺženia plnením formou splátkového

¹¹⁸KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433

¹¹⁹KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

¹²⁰LOPATA, Petr. *Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona*. Brno, 2013. Rigorózní práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

kalendára Krajského súdu v Prahe zo dňa 21. septembra 2010, č.j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9.¹²¹ Podľa JUDr. Řeháčka je tento spôsob spoločného oddlženia manželov považovaný za najvhodnejší. Problémom je, že tento spôsob nie je právne celkom korektný, a to práve s odkazom na dikciu Insolvenčného zákona, ktorý donedávna nenaznačoval možnosť kolektívneho riešenia úpadku.¹²²

Názor JUDr. Řeháčka môžeme doplniť o poznatky z rozhodovacej činnosti Krajského súdu v Ostrave. Od počiatku účinnosti Insolvenčného zákona rozhodoval insolvenčný súd v Ostrave zásadne na základe insolvenčného návrhu jedného dlžníka spojeného s návrhom na povolenie oddlženia podaného na príslušnom formulári, v rátane oddlženia manželov zásadne oddelene. Podnet ku zmene rozhodovacej praxe prinieslo už zmienené rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe zo dňa 15. decembra 2009. Krajský súd v Ostrave následne vo svojom rozhodnutí zo dňa 22. decembra 2010, č.j. KSOS 33 INS 11987/2010-B-5,¹²³ zapracoval zmienené rozhodnutie vo svojom uznesení. Výsledkom je, že Insolvenčný zákon pripúšťa spoločné oddlženie manželov v prípade, že obaja manželia podali súčasne insolvenčný návrh na povolenie oddlženia. V tomto prípade manželia požiadali o spoločné oddlženie a majú len spoločné záväzky, ktoré je možné upokojovať z majetku, ktorý je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva, a to nezávislé na tom, ktorý z manželov zmluvu uzavrel. Prekvapivé je, že Krajský súd v Ostrave však v citovanom rozhodnutí samostatne prebiehajúce procesy manželov nespojil v jeden proces, ale v rámci chválenia splátkového kalendára rozhodol o spoločnej distribúcií mesačných splátok. Inštitút spoločného oddlženia manželov sa prejaví v spoločnej distribúcií mesačných splátok prihláseným nezaisteným veriteľom. Spoločnou distribúciou je chápaná substantívna konsolidácia oboch procesov, to znamená, že postihnuteľné časti príjmov oboch manželov z manželov, ktoré sú určené na uspokojenie každého z veriteľov budú zrátané dohromady a budú rozdelené medzi veriteľov z oboch procesov tak, že miera uspokojenia každého z veriteľov bude rovnaká nezávisle na tom, ktorý z manželov s ním uzavrel zmluvu a teda, do ktorého procesu sa daný veriteľ prihlásil. Z procesného hľadiska budú prebiehať obe insolvenčné konania samostatne, čo by umožňovalo formou zmeny uznesenia o chválení oddlženia prejsť do režimu samostatných individuálnych

¹²¹Uznesenie Krajského súdu v Prahe zo dňa 21. septembra 2010, č.j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9

¹²² Oddlužení manželů – aneb co v zákoně nenajdete. In: BABUŠKOVÁ, Jana. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2012, s. 32. ISSN 1210-6348. Dostupné z: http://www.cak.cz/assets/ba_04_2012_web.pdf

¹²³ Uznesenie Krajského súdu v Ostrave zo dňa 22. decembra 2010, č.j. KSOS 33 INS 11987/2010-B-5

oddĺžení v prípade potenciálneho zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov.¹²⁴

Spoločné oddĺženie manželov prebieha z procesného hľadiska samostatne, a však k prepojeniu oboch procesov manželov dochádza len v súdom stanovenom spôsobe rozvrhov splátok.¹²⁵ V tomto prípade každý z manželov podáva samostatne na príslušnom formulári návrh, ktorý je spojený s návrhom na povolenie oddĺženia najideálnejšie v jeden deň. Tieto návrhy musia obsahovať požadované náležitosti insolvenčného návrhu na povolenie oddĺženia, v rátane príloh. V návrhu musí byť každopádne uvedený návrh k spoločnému oddĺženiu manželov. Insolvenčný súd následne v prípade oddĺženia manželov stanoví spravidla rovnakého insolvenčného správcu, ktorý je určený predsedom insolvenčného súdu.¹²⁶ Insolvenčný súd následne rozhodne o každom procese zvlášť, a veritelia následne prihlasujú svoje pohľadávky samostatne v každom procese dlžníka a jeho manžela. Súd nariadi prieskumné jednanie a schôdzu veriteľov u každého z manželov samostatne, spravidla v rovnaký deň. Výsledkom toho je vydanie samostatných rozhodnutí o schválení oddĺženia plnením formou splátkového kalendára so spoločnou distribúciou mesačných splátok.¹²⁷

6.1.3. Uznesenie súdu, ktoré i napriek spoločnej žiadosti manželov zamietlo žiadosť o spoločné oddĺženie manželov. V tomto rozhodnutí súd preferoval riešenie úpadku formou oddĺženia u každého z manželov oddelene.

Tento príklad tu uvádzam len ako perličku na porovnanie súdnej praxe, pretože príslušný Krajský súd v Ostrave rozhodol napriek výslovnej žiadosti o spoločné oddĺženie manželov, aby boli prípady každého z manželov prejednávané samostatne. Tento postup si predstavíme na uznesení o chválení oddĺženia plnením formou splátkového kalendára u každého z manželov zvlášť u Krajského súdu v Ostrave zo dňa 11. novembra 2013, č.j. KSPL 14 INS 13309/2013-B5 a č.j. KSOS 14 INS 13314/2013-B4.¹²⁸

¹²⁴Oddlužení manželů – aneb co v zákoně nenajdete. In: BABUŠKOVÁ, Jana. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2012, s. 32. ISSN 1210-6348. Dostupné z: http://www.cak.cz/assets/ba_04_2012_web.pdf

¹²⁵KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

¹²⁶KOZÁK, J. P. BUDÍN a L. PACHL *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433.

¹²⁷Oddlužení manželů – aneb co v zákoně nenajdete. In: BABUŠKOVÁ, Jana. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2012, s. 32. ISSN 1210-6348. Dostupné z: http://www.cak.cz/assets/ba_04_2012_web.pdf

¹²⁸Uznesenia Krajského súdu v Ostrave zo dňa 11. novembra 2013, č.j. KSPL 14 ins 13309/2013-B5 a č.j. KSOS 14 INS 13314/2013-B4.

V tomto prípade podal každý z manželov svoj vlastný návrh na oddĺženie, v ktorom každý z nich uvádza, že všetky dlhy, ktoré majú prislúchajú do spoločného imania manželov.

Taktiež v každom navrhuje uvedené, že sa druhý manžel pripája k príslušnému insolvenčnému návrhu spojenému s návrhom na povolenie oddĺženia a súhlasia s ním, na dôkaz čoho v súlade s § 392/ Insolvenčného zákona pripojujú svoje prehlásenie a podpis k príslušnému návrhu. Zaujímavosťou je, že príslušný súd si nechal preveriť u ustanoveného insolvenčného správcu, či manželia sú natoľko schopní splácať svoje dlhy, aby im bolo povolené oddĺženie pre každú osobu zvlášť.

Z následného prešetrenia situácie príslušným insolvenčným správcom došlo k zisteniu, že v prípade samostatného oddĺženia manželky by došlo k 82,28 % uspokojeniu veriteľov a u manžela k 61,27% uspokojeniu veriteľov. Následne po tomto zistení Ostravský Krajský súd na základe subjektívneho rozhodnutia, že uprednostní oddĺženie dlžníkov formou plnenia splátkovým kalendárom u každého dlžníka zvlášť.

Na záver musím dodať, že pre mňa je takéto rozhodnutie prekvapivé, pretože tento rozsudok vyšiel v platnosť už v období, kedy bola známa, ale bohužiaľ ešte neúčinná novela insolvenčného zákona.

6.1.4. Rozhodnutie o spoločnom oddĺžení manželov z moci súdu

V poslednom príklade si predstavíme manželov, ktorí si podali každý svoj samostatný insolvenčný návrh spojený s návrhom na oddĺženie. Zaujímavé je, že manželia v tomto prípade vôbec nepožadovali spoločné oddĺženie a súd z vlastnej iniciatívy z moci súdu rozhodol o spojení príslušných návrhov. Tento postup si predstavíme na uznesení Krajského súdu v Plzni zo dňa 7. februára 2013, v ktorom dochádza k spojeniu insolvenčných procesov, ktoré sú vedené pod sp. zn. KSPL 52 INS 971/2013 a KSPL 52 INS 969/2013.¹²⁹

Súd pristúpil k spoločnému oddĺženiu manželov na základe toho, že z obsahu oboch návrhov bolo zistené, že obaja dlžníci sú manželia a v oboch prípadoch existujú záväzky do spoločného imania manželov. V zmysle § 143a/ Občianskeho zákona nebolo preukázané

¹²⁹Uznesenia Krajského súdu v Plzni zo dňa 7. februára 2013, vedené pod sp. zn. KSPL 52 INS 971/2013 a KSPL 52 INS969/2013.

zúženie spoločného imania manželov a ani nikdy nebolo tvrdené, žeby spoločné imanie neexistovalo, a preto súd vychádzal z domnienky, ktorá je stanovená v § 144/ Občianskeho zákona, podľa ktorej platí, že pokiaľ nie je preukázaný opak, má sa za to, že majetok nadobudnutý a vzniknuté záväzky počas trvania manželstva tvoria spoločné imanie manželov. Taktiež nebolo ani preukázané, žeby niektoré zo záväzkov vznikli ešte pred uzavretím manželstva a pred vznikom spoločného imania manželov.

Z toho dôvodu sa príslušný súd rozhodol spojiť oba insolvenčné procesy do jedného spoločného postupu podľa § 112 ods. 1/ Občianskeho súdneho poriadku v spojení s ustanovením v § 7 ods. 1/ Insolvenčného zákona. Insolvenčný proces bude vedený pod spisovou značkou procesu, ktorý bol zahájený skôr .

6.2. Prípustné varianty podania spoločného oddlženia manželov od 1.1.2014

Vďaka novele insolvenčného zákona dochádza k ustáleniu v rozhodovacej praxi súdov. Insolvenčný zákon v súčasnosti povoľuje len dva spôsoby ako môže byť povolené spoločné oddlženie manželov, a to:

- 1. podanie spoločného insolvenčného návrhu s návrhom na povolenie spoločného oddlženia manželov, ktorý je podaný oboma manželmi súčasne,**
- 2. podanie dvoch insolvenčných návrhov s návrhmi na povolenie spoločného oddlženia manželov, ktoré sú podané každým z manželov samostatne.**

Podstatnou podmienkou v tomto prípade je, že každý z manželov musí vo svojom insolvenčnom návrhu vyjadriť požiadavku, aby bolo toto insolvenčné konanie spojené do jedného prípadu s ich manželom, ktorý v rovnakom čase taktiež podal insolvenčný návrh s rovnakou požiadavkou.

Napriek tomu, že existujú tieto dve varianty podania návrhu na spoločné oddlženie manželov, nie je a ani nemôže, aby bol rozdiel v tom, či spoločné dlhy manželov sa riešia v procese, ktorého účastníkom je len jeden z manželov, ktorý podá návrh na povolenie oddlženia a druhý k tomu pripojí len svoj podpis, v zrovnaní so situáciou, kedy obaja manželia podajú ako navovatelia a dlžníci spoločný insolvenčný návrh. Inak povedané, či už podajú manželia

insolvenčný návrh s návrhom na povolenie oddĺženia spoločne, alebo každý zvlášť, vždy ide o to isté, teda za kých podmienok bude majetok v spoločnom imaní manželov požitý pre účely oddĺženia.

6.2.1. Aplikácia novely insolvenčného zákona v praxi

Najnovšie, pokiaľ je to pre dlžníka aktuálne súdy nabádajú dlžníkov k späť vzatiu insolvenčných návrhov spojených s návrhom na oddĺženie a vyzývajú ich, aby opäť podali tento insolvenčný návrh a návrh na povolenie spoločného oddĺženia manželov podľa § 394 a/Insolvenčného zákona v znení účinnom od 1.1.2014. Ako príklad si uvedieme uznesenie Mestského súdu v Prahe, č.j. MSPH 95 INS 183/2014-A-7.¹³⁰

Na základe ustanovenia § 83 Insolvenčného zákona, vo znení účinnom od 1.1.2014, nie je v insolvenčnom konaní prípustné spájanie prípadov rôznych dlžníkov do spoločného procesu. Podľa ustanovenia § 129 Insolvenčného zákona má insolvenčný navrhovateľ právo vziať insolvenčný návrh vziať späť až do obdobia vydania rozhodnutia o úpadku alebo do obdobia vydania právnej moci iného rozhodnutia o insolvenčnom návrhu. Insolvenčný súd proces zastavuje hneď, ako je daný insolvenčný návrh späť vzatý. Na základe novely insolvenčného zákona je každý z manželov oprávnený podať návrh na povolenie oddĺženia, ale taktiež môžu manželia podať tento návrh spoločne. Pre posúdenie oprávnenia podať takýto spoločný návrh na povolenie spoločného je skutočnosť, či je manželstvo právoplatné ku dňu, kedy tento návrh prišiel na insolvenčný súd. Manželia, ktorí podali spoločný insolvenčný návrh na povolenie oddĺženia, majú počas celého trvania insolvenčného konania o tomto návrhu a po dobu trvania účinkov oddĺženia postavenie nerozlučných spoločníkov a považujú sa za jedného dlžníka.

Z tohto vyššie uvedeného dôvodu súd upozorňuje dlžníčku na nemožnosť spojenia procesu manželov podľa novej právnej úpravy. Dlžník môže vziať svoj insolvenčný návrh späť a po nadobudnutí právnej moci uznesenia o zastavení procesu prvého dlžníka môžu manželia podať návrh na povolenie spoločného oddĺženia manželov na formulári, ktorý je určený pre podanie spoločného návrhu manželov.¹³¹

Takáto výzva súdu má podľa mňa snahu brániť manželom, ktorí nevedia o možnosti spoločného oddĺženia manželov. Vďaka súčasnej judikatúre nie je možné doceliť riadneho oddĺženia od spoločných záväzkov v prípade, že účastníkom oddĺženia je len jeden z

¹³⁰Uznesenie Mestského súdu v Prahe zo dňa 9. januára, č.j. MSPH 95 INS 183/2014-A-7.

manželov. Súd v tuto chvíľu nemá možnosť spojiť ďalší proces, ktorý je vyvolaný manželom dlžníčky. Ostáva teda jediná možnosť, aby dlžníčka vzala svoj insolvenčný návrh späť a podala ho spoločne s manželom.¹³²

¹³² Uznesenie Mestského súdu v Prahe zo dňa 9. januára , č.j. MSPH 95 INS 183/2014-A-7.

8. Záver

Témou mojej diplomovej práce bol Úpadok fyzických osôb so zameraním na spoločné oddlženie manželov.

Cieľom tejto diplomovej práce bolo podrobne rozobrať a zhodnotiť rozdiely v právnej úprave pred a po novele Insolvenčného zákona.

Po krátkom zhrnutí histórie úpadkového práva v Českej republike som sa zamerala na zadlženosť českých rodín, ktorá je podľa mňa veľmi úzko previazaná s oblasťou spoločného oddlženia manželov. V tejto kapitole sme si vymedzili podstatu zadlženia a následný význam spotrebiteľských úverov. Pre priblíženie absurdnosti niektorých úverov som sem zaradila i krátky rebríček najkurióznějších pôžičiek.

V ďalšej kapitole sme si rozobrali insolvenčné konanie a následné spoločné imanie manželov. Nielenže sme si tu vymedzili právne zaradenie insolvenčného konania s jeho cieľom ale taktiež sme si tu definovali jeho význam v nadväznosti na spoločné oddlženie manželov. Pojem spoločného imania manželov sme si tu rozobrali z oblasti insolventie, ale taktiež i pohľad nového občianskeho zákonníka.

V kapitole procesu spoločného oddlženia manželov sme zhrnuli všetky podstatné kroky, ktoré sú potrebné pre uskutočnenie spoločného oddlženia manželov. V závere nechýba ani vymedzenie súčasných spôsobov spoločného oddlženia manželov.

V pred poslednej kapitole sme predstavili modelovú situáciu spoločného oddlženia manželov sťaženú pre oblasť podnikateľskej činnosti. Analyzovali sme tu modelovú situáciu v súvislosti aktuálnou novelou Insolvenčného zákona v súvislosti s legislatívnym začlenením spoločného oddlženia manželov a oddlženia podnikateľov do českého právneho systému. Snažila som sa tu poukázať na najvýznamnejšie zmeny, ktoré tieto novela priniesla a jej následnú aplikáciu v praxi.

Analýza predmetnej judikatúry je poslednou kapitolou, v ktorej boli porovnané rôzne príklady z rozhodovania súdov pred novelou Insolvenčného zákona v súvislosti s aktuálnymi

pripustnými variantmi podania insolvenčných návrhov s príslušnými návrhmi na spoločné oddĺženie manželov. Taktiež tu bol zahrnutý praktický príklad spôsobu aplikácie novely Insolvenčného zákona v praxi.

Môžeme konštatovať, že predovšetkým na základe analýzy starej a novej právnej úpravy a taktiež i relevantnej judikatúry došlo v rámci diplomovej práce k potvrdeniu stanovenej hypotézy, ktorá potvrdzuje, že nová právna úprava je k inštitútu spoločného oddĺženia manželov oveľa zhovievavejšie než tá predchádzajúca, v ktorej prakticky oficiálne ani táto forma oddĺženia neexistovala. Relatívne tento nový inštitút spoločného oddĺženia manželov prináša väčšiu ochranu druhému manželovi. Toto spoločné oddĺženie manželov má taktiež veľký význam v spojitosti s odmenou insolvenčnému správcovi, ktorá je v prípade jedného procesu je o jednu štvrtinu nižšia.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Odborná kniha:

BALÁK, František, V. KORECKÁ a P. VOJTEK. *Občanský zákoník: s judikaturou a souvisejícími předpisy*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. Zákony s judikaturou. 1322.s.ISBN 978-807-4003-417.

BECKER, Gary Stanley. *The economic approach to human behavior*. Chicago: University of Chicago press, 1976, 314 s. ISBN 02-260-4112-3.

ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Sagit, 2012. 1120s. ISBN 978-80-7208-922-2.

HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční řízení: Jiřina Hásová, omáš Moravec*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-459-9.

HOLEČEK, Jakub. *Postavení finančních institucí v novém zákoně v kontextu úpravy komunitárního práva*. 1. vyd. Praha : Linde, 2009, 249s. ISBN 978-80-7201-773-7

HOLUB, Milan. *Zákon o rodině: s komentářem, judikaturou a předpisy souvisícími*. 9. aktualizované a přepracované vyd. Praha, 2011, 456 s. ISBN 978-808-7212-967.

KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL. *Insolvenční právo, aneb, Osobní bankroty začínají*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008, 298 s. ISBN 978-808-7001-103.

KOZÁK, J, P. BUDÍN a L. PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 1246 s. ISBN 978-807-3572-433

KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, 306 s. ISBN 978-807-4001-635

RICHTER, Tomáš. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 471 s. ISBN 978-807-3573-294.

ŠÁMAL, Pavel. *restní zákoník: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009-2010. 1286s. ISBN 97880740017892.

Článek v odborném časopise:

Oddlužení manželů – aneb co v zákoně nenajdete. In: BABUŠKOVÁ, Jana. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora v Praze, 2012, s. 32. ISSN 1210-6348. Dostupné z: http://www.cak.cz/assets/ba_04_2012_web.pdf

ZOULÍK, František. Vývoj insolvenčních řízení. *Pojem a původ insolvenčního práva*[online]. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009 [cit. 2014-04-01]. Meritum (Wolters Kluwer Česká republika). Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvencnich-rizeni/>

Elektronické dokumenty a ostatné:

Akademické práce:

BENETKOVÁ, Gabriela. *Srovnání nelikvidačních způsobů řešení úpadku u nepodnikatelů v právním řádu ČR a SRN* [online]. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská Univerzita V Plzni. Fakulta právnická. Katedra obchodního práva.

FILÁKOVÁ, Hana. *Vyspořádání společného jmění manželů*. Olomouci 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

HELDES, Jan. *Společné jmění manželů a insolvenční řízení*. Brno, 2013 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/325642/pravf_m/Jan_Heldes_diplomova_prace.pdf. Diplomová práce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva

Elektronické zdroje:

LOPATA, Petr. *Analýza institutu oddlužení dle insolvenčního zákona*. Brno, 2013. Rigoróznípráce. Masaryková univerzita, Právnická fakulta, Katedra občanského práva.

BANKROTAODDLUŽENÍ.BO: *Život bez dluhů díky oddlužení. Osobní bankrot a oddlužení -*

životní příběh České rodiny: Osobní bankrot a oddlužení v životě [online]. BO [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.bankrotaoddluzeni.cz/oddluzeni-v-zivote/>

EKONOMICKÉ SPRAVODAJSTVÍ MONEY MAG.. *Krutá statistika: České rodiny dluží už přes bilion! Vejdete se do průměru? Zo dne 28.6.2013* [online]. 2013 EKONOMICKÉ SPRAVODAJSTVÍ MONEY MAG [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://ekonomika.moneymag.cz/2594-kruta-statistika-ceske-rodiny-dluzi-uz-pres-bilion-vejdete-se-do-prumeru/>

EPRAVO.E: Možné způsoby vyspořádání zaniklého společného jmění manželů zo dne 6. 8. 2013 [online]. E [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/mozne-zpusoby-vyporadani-zanikleho-spolecneho-jmeni-manzelu-soudem-92096.html>

FINEXPERT. F: *Společné jmění manželů v roce 2014* zo dne 8.10.2013 [online]. F [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/spolecne-jmeni-manzelu-v-roce-2014>

FINANČNÍ GRAMOTNOST. FG: *Vznik SJM a možnosti smluvní úpravy zo dne 20.2.2014*. [online]. FG [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.nenechsedojit.cz/vznik-zanik-sjm>

HIMMATOVÁ, Hana. ODMÍTNUTÍ INSOLVENČNÍHO NÁVRHU - JAK TOMU ZABRÁNIT?. Inflow: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odmitnuti-insolvencniho-navrhu-jak-tomu-zabranit-87971.html>

HELDEMORA. H: *Oddlužení manželů* [online]. H [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://oddluzeni-bankroty-insolvence.cz/oddluzeni-manzelu/>

HYPINDEX. H: *Kuriózní zadlužení: Půjčka na plastiku i na psí výstavu* zo dne 27. 12. 2013. [online]. H [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.hypindex.cz/kuriozni-zadluzeni-pujcka-na-plastiku-i-na-psi-vystavu/>

INSOLVENCE. I: *Osobní bankrot využívá stále více domácností zo dne 12.12.2013*. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvence.cz/osobni-bankrot-vyuziva-stale-vice-domacnosti/>

INSOLVENCE. I: *Práce insolvenčního správce zo dňa 13.12.2012*. [online]. I [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://insolvency.cz/prace-insolvencniho-spravce/>

KOHOUTOVÁ, Zuzana. Od příštího roku budou platit nová pravidla pro společné jmění manželů. Inflow: *Finance.idnes* [online]. 2013 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/spolecne-jmeni-manzelu-07q-/viteze.aspx?c=A130829_110300_viteze_zuk

KODEDOVÁ, Michaela. Jaké zásadní změny přinese novela insolvenčního zákona v oblasti oddlužení (osobní bankrot)?. Inflow: *Jaknakrizi.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.jaknakrizi.cz/novinky>

MAKARIUS, Milan. K aktuálním otázkám společného jmění manželů. *Aplikované právo* [online]. 2005, č. 1, s. 8. [cit. 2012-11-25]. Dostupné z: <http://www.aplikovanepravo.cz/clanky-pdf/27.pdf>.

TOPBROKER.TB: *Dluhy postihují více a více českých rodin – proč?* Zo dňa 13.2.2014 [online]. TB [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.topbroker.cz/dluhy-postihuji-vice-a-vice-ceskych-rodin-proc/>

ODDLUŽENÍ MANŽELŮ. OM: *Společné oddlužení manželů* zo dňa 13.1.2014 [online]. OM [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.oddluzeni-manzelu.cz/spolecne-oddluzeni-manzelu.html>

PRÁVNÍ-SYMPÓSIUM. Společné jmění manželů - rozhovor s notářkou JUDr. Evou Cechlovou. Inflow: *Pravni-symposium.cz* [online]. PS [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.pravni-symposium.cz/akce/spolecne-jmeni-manzelu-rozhovor-s-notarkou-judr-evou-cechlovou>

PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. A znovu to oddlužení. Inflow: *Epravo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/a-znovu-to-oddluzeni-89029.html>

STUCHLÍKOVÁ, Dominika. Společné jmění manželů (SJM) - zákonný režim, ochrana třetích osob. Inflow: *Prvni-bezplatna-pravni-poradna.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://prvni-bezplatna-pravni-poradna.cz/content/73-Spolecne-jmeni-manzelu-SJM-zakonny-rezim-ochrana-tretich-osob>

VRÁBLOVÁ, Vendula. Nově společné oddlužení manželů. Inflow: *Jak-na-dluhy.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://jak-na-dluhy.cz/nove-spolecne-oddluzeni-manzelu/>

VYPLATA. V: Postup při provádění srážek ze mzdy a jejich rozsah ze dne 26.12.2013. Inflow: *Vyplata.cz* [online]. V.[cit.2014-04-07] Dostupné z: <http://www.vyplata.cz/vyplatamzdy/postuppriprovadenisrazekzemzdyajejichrozsah.php> Uznesenie Krajského soudu v Ostrave ze dne 22. decembra 2010, č.j. KSOS 33 INS 11987/2010-B-5. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Krajského soudu v Ostrave ze dne 11. novembra 2013, č.j. KSPL 14 ins 13309/2013-B5. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Krajského soudu v Ostrave ze dne 11. novembra 2013 č.j. KSOS 14 INS 13314/2013-B4. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Vrchného soudu v Prahe ze dne 15.12.2009, sp.zn. 1 VSPH 669/2009-A-21, sp.zn. KSPL 54 INS 4966/2009. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Krajského soudu v Prahe ze dne 21. septembra 2010, č.j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Krajského soudu v Plzni ze dne 7. februára 2013, vedené pod sp. zn. KSPL 52 INS 971/2013. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Krajského soudu v Plzni ze dne 7. februára 2013, vedené pod sp. zn. KSPL 52 INS 969/2013. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Uznesenie Mestského soudu v Prahe ze dne 9. januára , č.j. MSPH 95 INS 183/2014-A-7. Dostupné z <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb.
- autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 23. 4. 2011.

....

Bc. Lenka Krasulová

Zoznam príloh

Príloha č. 1 Návrh na zahájenie insolvenčného konania, ktorý je spojený s návrhom
na spoločné oddlženie manželov